

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra občanské výchovy a filozofie (41-KOVF)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Právní postavení a působnost České školní inspekce

Legal status and field of reference for the Czech School Inspectorate

Roman Lustyk

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Jan Šmejkal
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: B D-ZSV (7507R038, 7504R236)

2021

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Právní postavení a působnost České školní inspekce vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 19. 4. 2021

.....

podpis

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování Mgr. et. Mgr Janu Šmejkalovi za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěl poděkovat své přítelkyni a rodině za morální podporu během vytváření této práce.

ABSTRAKT:

Cílem této bakalářské práce je vymezení pravomocí orgánu České školní inspekce, vysvětlení jejího postavení v právním řádu České republiky a její působnosti ve školství a za hranicemi České republiky. Základem práce pro toto vymezení a vysvětlení jsou dva právní předpisy. Jedná se o zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a o vyhlášku č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti. Na začátku práce je krátce zmíněn historický kontext fungování inspekce, respektive dozoru nad školami, a to především pro představu, aby bylo možné porovnat, jaké postavení měla dříve a jaké má v současnosti. Dále tato bakalářská práce zkoumá, kam působnost a pravomoci České školní inspekce spadají, co je hlavní náplní její činnosti a jak tuto činnost vykonává. Nechybí zmínka o Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, kterému je Česká školní inspekce podřízena. Důraz je také kladen na publikační činnost České školní inspekce, která ve svých inspekčních a výročních zprávách informuje o stavu jednotlivých škol a vzdělávání v České republice. Pro ozřejmění jsou uvedeny příklady těchto zpráv. Bakalářská práce se rovněž zabývá vymezením působnosti České školní inspekce za hranicemi České republiky, kde je členem několika organizací a institucí, jejichž prostřednictvím provádí mezinárodní šetření v českých školách a školských zařízeních. Dále je uveden příklad mezinárodního šetření. Závěr bakalářské práce pojednává o podpoře škol a školských zařízení, kterou zprostředkovává Česká školní inspekce a o dalších náležitostech a povinnostech, které se České školní inspekce týkají.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Česká školní inspekce, právní postavení, působnost, školský zákon, škola, školství, inspekce, zákon, ministerstvo

ABSTRACT:

The aim of this bachelor's thesis is to define the powers of the body of the Czech School Inspectorate, to explain not only its position in the legal system of the Czech Republic but also its effectiveness in education (even beyond the borders of the Czech Republic). The bachelor's thesis is based on two key legal documents: the School Act (Act No.561/2014 on Pre-school, Basic, Secondary, Tertiary, Professional and Other Education) and Decree No. 17/2005 on more detailed conditions for the organization of the Czech School Inspectorate and the performance of inspection activities. At the beginning the historical context of the Czech School Inspectorate is briefly introduced, so it's possible to compare its position in the history and nowadays. Next, this paper looks at the way the Czech School Inspectorate acts and it also observes its areas of work. The Ministry of Education, Youth and Sports is mentioned too as it is the administrative body to which the Czech School Inspectorate is subjected. The emphasis is given to the publishing activities (inspection and annual reports) of the Czech School Inspectorate. Examples of such reports are provided. As mentioned earlier, the bachelor's thesis also deals with the definition of the Czech School Inspectorate's areas of work beyond the borders of the Czech Republic (the Czech School Inspectorate is a member of several organizations through which it conducts international investigations in Czech school facilities). The example of such international survey is included. The final part is dedicated to schools and school facilities which are supported by the Czech School Inspectorate. Moreover, other requirements and obligations that relate to the Czech School Inspectorate are listed.

KEYWORDS:

Czech School Inspectorate, legal position, terms of reference, the School Act, school, education, inspection, law, ministry

Obsah

Úvod.....	8
1 Historický kontext dozoru nad školami	9
1.1 Středověké dohlížení nad školou	9
1.2 Období Marie Terezie do roku 1868	10
1.3 Inspekce v letech 1868-1918	10
1.4 Školní inspekce za první republiky	11
1.5 Období 2. sv. války.....	12
1.6 Období let 1945-1989.....	13
2 Právní postavení České školní inspekce	13
3 Činnost České školní inspekce.....	15
3.1 Vymezení působnosti inspekční činnosti	15
3.2 Činnost hodnotící a kontrolní	17
3.2.1 Hodnotící inspekční činnost	17
3.2.2 Kontrolní inspekční činnost	18
3.3 Důvody inspekční činnosti	20
3.4 Výkon inspekční činnosti	21
3.5 Důsledky inspekční činnosti.....	21
4 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	22
4.1 Ministerstvo ve vztahu s ČŠI.....	23
4.2 Ostatní ministerstva s dílčí působností na úseku školství.....	23
5 Publikační činnost ČŠI.....	26
5.1 Výroční zpráva ČŠI	26
5.1.1 Výroční zpráva ČŠI za školní rok 2018/2019	27
5.2 Inspekční zpráva	30
5.2.1 Příklad inspekční zprávy	30
6 Mezinárodní spolupráce České školní inspekce	34
6.1 Evropské školy	34
6.2 Organizace SICI	36
6.3 Organizace OECD	37
6.4 Asociace IEA	37
6.4.1 Mezinárodní šetření PIRLS	38
7 Metodická podpora škol.....	40
8 Další náležitosti týkající se ČŠI	42
8.1 Poskytování informací.....	42

8.1.1	Příklad poskytnuté informace.....	42
8.2	Dohody o spolupráci.....	43
8.3	Informační systémy	44
Závěr.....		46
Seznam pramenů a literatury.....		49

Úvod

V České republice zajišťuje dozor nad vzdělávacími zařízeními Česká školní inspekce (dále jen ČŠI). Ta vykonává svou činnost především u předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání, jak je patrné ze samotného názvu školského zákona.¹ Pod její kontrolní činnost nespádají vysoké školy. Ty se řídí zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

Historicky prošel dohled nad školami častými změnami. Současné právní postavení a působnost ČŠI definují především školský zákon a vyhláška č 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti. Z těchto právních předpisů lze vyčíst základní definici orgánu ČŠI a práva a povinnosti pro výkon její činnosti. Její jednání je jednáním státu, neboť je podřízena Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, které je oprávněno činnost ČŠI kontrolovat a řídit. V celém právním řádu se však tyto předpisy pojí i s dalšími právními předpisy, které musí ČŠI dodržovat, aby nepřekročila pole své působnosti.

Pro orientaci v provádění inspekční činnosti využívá ČŠI svých webových stránek, na kterých publikuje data a zprávy z jednotlivých inspekčních činností. Inspekční zpráva je výstupem každé inspekční činnosti a reflektuje, jaká pozitivní a negativní hlediska byla ve škole shledána. Hodnocení celkových výsledků úrovně vzdělávání za celý příslušný rok publikuje ČŠI prostřednictvím výroční zprávy.

ČŠI je také důležitým orgánem zastupujícím Českou republiku v mezinárodní spolupráci jednotlivých státních inspekcí, se kterými vytváří plány pro budoucí inspekční činnost a jejichž prostřednictvím vykonává na území České republiky mezinárodní šetření, zejména co se týká gramotnosti žáků a studentů v českých školách a školských zařízeních.

Důležitou součástí ČŠI je její snaha o co největší podporu a zjednodušení komunikace se všemi školami a školskými zařízeními v České republice a spolupráce s dalšími státními orgány.

¹ O nás: Základní informace o České školní inspekci. Česká školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/ZAKLADNI-INFORMACE/O-nas>

1 Historický kontext dozoru nad školami

Je obecně známé, že vznik propracovaného školského systému a proces důležitých školských reforem proběhl za vlády habsburské panovnice Marie Terezie v druhé polovině 18. století, který znamenal začátek moderního školství. Před tímto obdobím existovalo několik druhů škol, mezi které patřily latinské městské školy organizované pražskou univerzitou, luteránské školy nebo rozsáhlá síť škol jezuitských. Každý druh těchto škol měl svou vlastní kontrolní správu a nebyl zde jednotný systém, který by celkově vedl kontrolu nad školami. Až právě za dob Marie Terezie a jejího syna Josefa II. byla snaha o zlepšení vzdělanosti populace prostřednictvím rozšíření školské sítě a byla zavedena ze strany státu místa úředníků, kteří měli na školy dohlížet. Můžeme to považovat za určitý počátek organizace školní inspekce ze strany státu. Vedle těchto úředníků dohlíželi na fungování škol duchovní. Až vydáním říšského školského zákona z roku 1869 se školy zcela vymanily z vlivu církve. Ve 20. století proběhly vlivem několika světových a ideologických událostí časté změny, zejména v inspekčních mechanismech a při vytváření nebo rušení inspekčních a školských institucí.²

1.1 Středověké dohlížení nad školou

Ve středověku existovalo několik typů škol. Byly to školy farní, školy klášterní a školy katedrální. Školství bylo pod vlivem církve a dohled nad učiteli vykonávali biskupové. V roce 1348 byla založena Karlova univerzita v Praze, která se postupem času stala autonomní institucí a jako první se vymanila ze závislosti na církvi. Postupně vznikaly vedle církevních škol školy městské. V tzv. latinských školách zajišťovala dozor pražská univerzita a inspektoři v rámci magistrátů. Dá se říct, že to byl rektor pražské univerzity, který jako vrchní inspektor dohlížel a spravoval latinské městské školy. Rektor měl velký vliv na dosazování pedagogů a výuku v těchto latinských školách. Školní inspektoři měli ve své pravomoci dohled na prospěch žáků a pořádek ve škole. Nejčastějšími inspektory se stávali sami absolventi latinských škol, protože byli považováni za ty nejvzdělanější. V pobělohorském období až do doby nástupu Marie Terezie nelze opomenout Jana Ámose Komenského, pedagoga a jednoho z největších českých myslitelů. Ve svém díle *Navržení krátké* se mimo jiné zabýval představou o školní inspekci, kterou by podle něj, v tehdejší době, zřizovala vrchnost.³

² BARTOŠOVÁ, Jana, Jan ŠIMEK a Magdaléna ŠUSTOVÁ. *Od školdozorce k inspektorovi: Historie školní inspekce*. 1. Praha: Česká školní inspekce ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského, 2019, s. 9. ISBN 978-80-86935-46-1.

³ Tamtéž s. 11-20.

1.2 Období Marie Terezie do roku 1868

Nástupem první habsburské královny Marie Terezie a pokračováním vlády jejího syna Josefa II. docházelo k obrovskému vzestupu školské soustavy. Proběhlo mnoho školských reforem, které měla na starost studijní dvorská komise, která dohlížela na ostatní komise jednotlivých zemí habsburské monarchie. Existovaly školy triviální, hlavní a normální. Poprvé se objevuje pojem *okresní školdozorce*, který cestoval po školních okresech a měl za úkol kontrolovat, zdali mají žáci učebnice nebo dohlížet na příjmy a vzdělání učitelů. Povinností školdozorce bylo navštívit každou školu alespoň jednou do roka. Nejvyšším úřadem pro dohled nad školami byla *Zemská školní komise pro Království české*, založena v roce 1775 v Praze, pod kterou působili jednotliví školdozorci. Proti rozhodnutí okresního školního dozorce se dalo odvolat, a to ke krajskému úřadu, ke konzistoři nebo také k zemské školní komisi. Velkým milníkem v rámci školského dozoru se stalo nařízení Josefa II. z roku 1786 o ustanovení krajských školních komisařů, ostatně Josef II. dlouhodobě usiloval o vyřazení kněžského dohledu nad školami a jejich nahrazení komisaři světskými. V každé zemi byl vrchní školní dozorce, který dohlížel na ostatní komisaře. Aby komisaři tuto funkci mohli vykonávat, museli skládat veřejné zkoušky, ve kterých prokazovali své pedagogické a metodické znalosti. Pod jejich kompetenci spadal dohled nad učiteli, stanovení jejich počtu na škole a kontrola jejich příjmů a vzdělání. Pod komisařskou kompetenci spadala také kontrola docházky nebo stav jednotlivých školských budov.

V následném období za Leopolda II. a především za Františka II. došlo opět k velkému poklesu celého školského systému. Byl vydán tzv. *Schulkodex*⁴, který v podstatě znamenal konec krajských školních dozorců. Učitelé se stávali řemeslníci nebo obchodníci, kteří na to neměli potřebné vzdělání. Dozor nad školami byl opět výrazně pod správou církve.⁵

1.3 Inspekce v letech 1868-1918

Po prosincové ústavě z roku 1867 bylo zřízeno Ministerstvo školství. Formálně navazovalo na Ministerstvo kultury a vyučování, které bylo založeno v roce 1848, ale v roce 1860 došlo k jeho zrušení. Zřízení Ministerstva školství znamenalo, že stát chce posílit své postavení v rozhodování v oblasti školství. Roku 1868 byl vydán zákon, ve kterém došlo k úpravě vztahu

⁴ Tehdy nová základní školská norma.

⁵ BARTOŠOVÁ, Jana, Jan ŠIMEK a Magdaléna ŠUSTOVÁ. *Od školdozorce k inspektorovi: Historie školní inspekce*. 1. Praha: Česká školní inspekce ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského, 2019, s. 21-38. ISBN 978-80-86935-46-1.

mezi církví a školou a byl deklarován státní dohled nad školstvím. Zákon deklaroval soustavu školských úřadů, která měla tři stupně. Měla vzniknout zemská, okresní a místní školní rada. Zákon také stanovuje, že dohled nad vyučováním spadá výhradně pod ministerstvo školství.⁶ Samostatný dozor nad školami upravoval až zákon jiný, následující, který položil základy moderního školství a přenesl se i do později vzniklé Československé republiky^{7, 8}

Zmíněný nový školský systém tvořilo několik školních rad. Místní školní radu na lokální úrovni tvořil většinou starosta města, ředitel školy a několik volených členů místním zastupitelstvem. Tato rada například kontrolovala školní docházku, stav školní budovy nebo správu školního fondu. Místní školní rada ze svého středu zpravidla určila jednoho až dva dozorce, kteří měli zajišťovat komunikaci s ředitelem. Nově volení občané do rady i následně určení dozorcí byli z řad místních občanů, neměli tudíž žádné pedagogické zkušenosti a praxi. Docházelo tak k určitým střetům s učiteli, ale nestávalo se tak pravidelně, protože velmi často dozorce škola vůbec nezajímala.⁹

Dalším stupněm v novém systému byla školní rada okresní. Jejím předsedou byl okresní hejtman, alespoň čtyři zástupci zastupovali jednotlivé obce a dva členové rady měli být z řad tzv. znalců školství. Dá se říct, že tyto rady fungovaly na bázi dnešních krajů, protože vyhlášovaly některá nařízení vyšších úřadů, rozhodovaly o zřízení či zrušení školských zařízení a schvalovaly nástup učitelů, jejich plat a odměny. Pod kompetenci okresní školní rady patřil také návrh kandidátů na post okresních školních inspektorů. Tyto inspektory poté schvalovala vícestupňová zemská školní rada a jmenoval je ministr školství, zpravidla na období šesti let. Inspektor samozřejmě musel mít určité znalosti a praxi v učitelství, a tak byl vybírán z řad učitelů. Nejprve museli inspektoři skloubit své nové povinnosti s dosavadní profesí, později se věnovali pouze inspekci.¹⁰

1.4 Školní inspekce za první republiky

Vznik Československé republiky logicky znamenal v mnoha ohledech nové legislativy. Legislativa školská však byla převzata z bývalého Rakouska – Uherska. Na klasické městské

⁶ Zákon č. 48/1868 ř.z., o postavení školy k církvi.

⁷ Zákon č. 62/1869 ř.z., o vyučování ve školách obecních.

⁸ BARTOŠOVÁ, Jana, Jan ŠIMEK a Magdaléna ŠUSTOVÁ. *Od školdozorce k inspektorovi: Historie školní inspekce*. 1. Praha: Česká školní inspekce ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského, 2019, s. 49-54. ISBN 978-80-86935-46-1.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž.

školy dohlížel okresní inspektor z řad dlouho praktikujících učitelů a profesorů. Jeho hlavním úkolem byl dohled nad školní radou, kontrola docházky dětí nebo dohled nad činností učitelů. Mezi jeho úkoly patřilo také schvalování různých školních záležitostí, které se týkaly hodin v rozvrhu nebo vypracování posudků hodnotících učitele. Nejvyšším orgánem školského dozoru byla zemská školní rada, která sídlila ve třech velkých městech – v Praze, Brně a Opavě. Pod tuto instituci spadal zemský školní inspektor, který byl nadřazen okresnímu školnímu inspektorovi a dohlížel na činnost učitelských ústavů. V pohraničních oblastech, těch národnostně smíšených, stáli mimo klasický systém inspektoři tzv. menšinových škol.¹¹ Tímto pojmem se nazývaly školy, které vznikaly v oblastech, kde většinové obyvatelstvo mluvilo jiným jazykem, než jakým bylo vedeno vyučování ve škole.¹²

1.5 Období 2. sv. války

Období 2. sv. války nebylo pro české školství a inspekci jednoduché. Nejprve se k české zemské školní radě vytvořila paralelně německá zemská školní rada, aby následně zemské školní rady byly sloučeny, a nakonec zcela zrušeny. Činnost inspektorů spočívala zejména v podpoře nacistické ideologie prostřednictvím kontroly nad ideologickým učivem.¹³ Výraznou postavou v období protektorátu byl německý zemský školní inspektor Gustav Werner, který velmi výrazně zasahoval do českého školství, zejména českých středních škol, a který se stal postrachem řady učitelů a studentů. Zpočátku bylo jeho úkolem dohlížení na výuku němčiny v českých školách, ale po sloučení české i německé zemské školní rady se stal vedoucím oddělení pro německé a české školy. Gustav Werner si ze své pozice dokázal vybudovat rozsáhlou síť svých informátorů z řad profesorů i studentů, kteří mu poskytovali informace o jiných profesorech a studentech, jenž byli například zapojeni do různých politických provokací. Na základě těchto informací byli následně učitelé a studenti zatýkáni gestapem, zbavováni funkcí nebo vyloučeni ze školy. Gustav Werner údajně při výkonu inspekční činnosti urážel a zesměšňoval pedagogický sbor a choval se velmi nekolegiálně a povýšeně. Mimo jiné zneužíval svého postavení při inspekci u maturitních zkoušek. Předpisy bylo stanoveno, že výslednou

¹¹ Tamtéž s. 78-80.

¹² ŠIMÁNĚ, Michal. *České menšinové školství v Československé republice: ke každodennosti obecných škol v politickém okrese Ústí nad Labem*. Brno: Masarykova univerzita, 2019, s. 10. ISBN 978-80-210-9410-9.

¹³ BARTOŠOVÁ, Jana, Jan ŠIMEK a Magdaléna ŠUSTOVÁ. *Od školdozorce k inspektorovi: Historie školní inspekce*. 1. Praha: Česká školní inspekce ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského, 2019, s. 85-88. ISBN 978-80-86935-46-1.

známku maturitní zkoušky má stanovit předseda maturitní komise, ale za přítomnosti německého inspektora je pověřen stanovit výslednou známku právě německý inspektor. Gustav Werner z pozice německého inspektora nechával žáky propadnout, aniž by je pořádně vyzkoušel a z velké části se to zkoušce ani nepodobalo. Naopak pomáhal studentům, kteří u něj měli protekci a ve většině případů odříkal zkoušenou látku místo nich.¹⁴

1.6 Období let 1945-1989

Poválečné školství se nejprve vrátilo do předválečných poměrů a až s nástupem komunistické strany v roce 1948 došlo ke změnám. Tou nejzásadnější změnou bylo prodloužení povinné školní docházky z původních 8 na 9 let. Součástí školské soustavy se staly školy mateřské. V roce 1953 bylo zákonem přijato, že vzorem pro školství se stane vzor sovětský a povinná školní docházka byla znovu zkrácena na 8 let. Po celé poválečné období až do roku 1989 docházelo k neustálým změnám. V krajích a okresech vznikaly školské referáty na místo původních školních inspektorátů. Inspektoráty podléhaly okresnímu nebo krajskému národnímu výboru. Rok 1953 byl přelomový i v rámci inspektorů, kteří nově museli mít za sebou alespoň pětiletou pedagogickou praxi, aby se mohli stát okresním, krajským nebo ústředním inspektorem. Inspektor samozřejmě kontroloval činnost školy, ale hlavně školní pracovní plán a ideově politickou činnost. Zajímavostí je, že sám inspektor prohlížel například výkresy žáků nebo je ústně zkoušel.¹⁵ Vymezení postavení ČŠI bylo převážně určeno §7 odst. 3 zákona č. 2/1969 Sb. podle kterého je ČŠI podřízena Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.¹⁶

2 Právní postavení České školní inspekce

V návaznosti na zákon o zřízení ministerstev byl parlamentem České republiky přijat školský zákon, jenž začal být účinný 1. 1. 2004. Tento zákon podrobně vymezuje právní

¹⁴ *Historia Scholastica* [online]. 2/2016. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2016 [cit. 2021-04-14]. ISSN 2336-680X. Dostupné z: <http://www.historiascholastica.com/sites/www.historiascholastica.com/files/HS/2-2016/hs-2-2016-magdalena-sustova.pdf>

¹⁵ BARTOŠOVÁ, Jana, Jan ŠIMEK a Magdaléna ŠUSTOVÁ. *Od školdozorce k inspektorovi: Historie školní inspekce*. 1. Praha: Česká školní inspekce ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského, 2019, s. 89-92. ISBN 978-80-86935-46-1.

¹⁶ §7 odst. 3 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

postavení a působnost ČŠI.¹⁷ S účinností od 11. 1. 2005 následovalo přijetí vyhlášky, která podrobně vymezuje podmínky organizace ČŠI. Především tyto dvě právní úpravy vymezují její základní práva a povinnosti. ČŠI se však opírá i o další důležité právní předpisy, které vymezují pravidla pro výkon její činnosti. Mezi tyto právní předpisy patří kontrolní řád¹⁸, správní řád¹⁹, zákon o finanční kontrole ve veřejné správě²⁰, zákon o svobodném přístupu k informacím²¹, zákon o ochraně osobních údajů²² nebo zákon o právu petičním²³.

„Česká školní inspekce je správní úřad s celostátní působností, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou.“²⁴ Působnost České školní inspekce se váže na celé území České republiky a spadá pod ni každý region bez výjimky. Stejně jako všechna ministerstva je organizační složkou státu a není tedy osobou právnickou, čímž však není nijak omezována její působnost, protože jednání ČŠI je jednáním státu dle §3 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. Dle §3 odst. 3 stejného zákona je organizační složka státu zároveň účetní jednotkou, pokud tak stanoví právě tento zákon nebo jiný právní předpis.²⁵

„Česká školní inspekce je organizačně členěna na ústředí České školní inspekce se sídlem v Praze a inspektoráty České školní inspekce. Ministerstvo je ve věcech státní služby nadřízeným služebním úřadem České školní inspekce.“²⁶ Hlavní ústředí ČŠI sídlí na Smíchově v Praze 5. Pod toto ústředí spadá 14 podřízených krajských inspektorátů, které sídlí a působí v jednotlivých krajích České republiky. V čele každého inspektorátu stojí ředitel inspektorátu

¹⁷ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

¹⁸ Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

¹⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

²² Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

²³ Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním.

²⁴ §173 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

²⁵ §3 odst. 2 a 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

²⁶ §173 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

a každé pracoviště ČŠI musí být označeno nápisem, názvem inspektorátu a státním znakem České republiky.²⁷

„V čele české školní inspekce je ústřední školní inspektor; jeho výběr, jmenování a odvolání se řídí zákonem o státní službě“²⁸ Současným ústředním školním inspektorem je Mgr. Tomáš Zatloukal.²⁹ Zákon o státní službě mimo jiné upravuje právní poměry státních zaměstnanců ve státní správě, organizační věci státní služby, služební vztahy nebo odměny státních zaměstnanců.³⁰ Zajímavostí je, že v době přijetí školského zákona, a tedy vymezení právního postavení ČŠI, nebyl zákon o státní službě účinný. Výběr, jmenování a odvolání bylo nejspíše pouze v kompetenci ministra školství, mládeže a tělovýchovy.

3 Činnost České školní inspekce

3.1 Vymezení působnosti inspekční činnosti

Kompetence ČŠI pramení v kontrole a hodnocení vzdělávací soustavy, a také v povinnosti zpracovávat koncepční záměry inspekční činnosti. To především znamená, že je povinna předem definovat podmínky a kritéria vlastní inspekční činnosti tam, kde tyto podmínky nejsou dány zákonem. Po předchozím souhlasu ministerstva může ČŠI v rámci výkonu inspekční činnosti naplňovat i některé úkoly obsažené v mezinárodních smlouvách, může rozvíjet mezinárodní styky a spolupráce a může plnit úkoly pod hlavičkou mezinárodních organizací reprezentující Českou republiku.³¹ Mezi tyto organizace patří Evropské školy, OECD, SICI a IEA, které budou rozebrány v následné části bakalářské práce.

ČŠI má určitá práva a povinnosti, kde může inspekční činnost vykonávat. Jedná se o všechny školy a školská zařízení, které jsou zapsány do školského rejstříku.³² Rejstřík škol je veřejným seznamem, ve kterém je možné vyhledávat informace o konkrétní škole nebo

²⁷ §1 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti.

²⁸ §173 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

²⁹ ČŠI: *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/>

³⁰ §1 odst. 1 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě.

³¹ §174 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

³² §174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

školském zařízení a je dostupný na internetových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.³³ Inspekční činnost může ČŠI vykonávat také u právnických osob, kde se uskutečňuje praktické vyučování nebo odborná praxe a v místech, kde se uskutečňuje individuální vzdělávání žáka.³⁴ Místa, kde může být uskutečňováno praktické vyučování a odborná praxe definuje §65 odst. 2, respektive §96 odst. 2 školského zákona.³⁵ Tato místa je možné najít ve veřejném seznamu rejstříku školských právnických osob, který je rovněž k dispozici na internetových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.³⁶ Záležitosti, které povolují individuální vzdělávání žáka jsou definovány §41 školského zákona.³⁷

Z těchto ustanovení vyplývá, že ČŠI je nejenom oprávněna, ale zároveň povinna vykonávat svou inspekční činnost ve všech školách a školských zařízeních, které jsou zapsány ve zmíněném školském rejstříku a jsou zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem nebo obcí. Výjimkou jsou školy a školská zařízení zřizované jinými ministerstvy, které kromě zvláštních případů, vykonávají pravomoci ČŠI. Tato ministerstva zřizují své vlastní školy, a to i přesto, že jsou tyto školy také zapsány v rejstříku škol.³⁸ Tyto školy, spadající pod správu jiných ministerstev, budou rozebrány v následující části této práce. ČŠI má právo vykonávat inspekční činnost i v soukromých školách, které jsou registrovány v rejstříku škol.

³³ Rejstřík škol a školských zařízení. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ©2013-2020 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/odkazy/rejstrik-skol-a-skolskych-zarizeni>

³⁴ §174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

³⁵ §65 odst. 2 a §96 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

³⁶ Rejstřík školských právnických osob. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ©2013-2020 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/odkazy/rejstrik-skolskych-pravnicky-ch-osob>

³⁷ §41 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

³⁸ §172 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

ČŠI je také oprávněna a povinna vykonávat inspekční činnost u fyzických a právnických osob, u kterých se uskutečňuje zmíněné praktické vyučování, odborná praxe nebo individuální vzdělávání žáka. Tyto fyzické a právnické osoby tedy musejí vykonávat činnost školy nebo školského zařízení.³⁹ Zároveň z uvedeného vyplývá, že všechny ostatní subjekty, které tyto podmínky nespĺňují, nemohou být podrobeny inspekční činnosti. Stejně tak nemohou být podrobeny orgány vykonávající správu ve školství, mezi které patří Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, krajský úřad nebo obecní úřad.

3.2 Činnost hodnotící a kontrolní

V uvedených školách a školských zařízeních nebo u fyzických a právnických osob spadajících pod školu a školské zařízení, vykonává ČŠI inspekční činnost hodnotící a kontrolní.

Hodnotící a kontrolní inspekční činnost je prováděna na základě předem plánovaných podmínek a cílů na příslušný školní rok. Vymezení těchto plánů a cílů se týká oblastí, které bude ČŠI v daném školním roce sledovat, hodnotit a kontrolovat. Netýká se to vymezení okruhu škol, školských zařízení, u kterých bude inspekční činnost probíhat. Tyto plány, na návrh ústředního školního inspektora, schvaluje ministr školství, mládeže a tělovýchovy.⁴⁰ Je povinností ústřední školního inspektora předložit ministrovi školství, mládeže a tělovýchovy hlavní úkoly, návrh kritérií hodnocení podmínek a výroční zprávu, vždy v termínu stanoveném vyhláškou.⁴¹ Dokumenty, které ČŠI vytváří, jsou dostupné na internetových stránkách, například *Plán hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2020/2021*.⁴²

3.2.1 Hodnotící inspekční činnost

V rámci hodnotící inspekční činnosti ČŠI získává a analyzuje informace o vzdělávání žáků, o činnosti škol a sleduje efektivnost vzdělávací soustavy. Nejprve je vždy stanovena oblast zájmu a také okruh škol, které monitoruje. Získané informace jsou pak důležitým podnětem pro zlepšení vzdělávání a efektivity a slouží jak Ministerstvu školství, mládeže a

³⁹ §174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁴⁰ §174 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁴¹ §2 odst. 2 vyhlášky č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti.

⁴² Plán hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2020/2021. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020, 16. 6. 2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Plan-hlavnich-ukolu/Plan-hlavnich-ukolu-2020-2021>

tělovýchovy z pohledu činnosti a funkčnosti jednotlivých škol, tak také samotným školám pro zlepšení kvality jejich výuky.⁴³ Výstupem této inspekční činnosti je tematická zpráva.⁴⁴

Zároveň ČŠI zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání dle příslušných vzdělávacích programů.⁴⁵ Při hodnocení vychází ze zásad a cílů stanovených školským zákonem. Základním kritériem hodnocení je podpora rozvoje osobnosti žáka.⁴⁶ Je tedy oprávněna a povinna ve školách a školských zařízeních zjišťovat, jak na škole probíhá výuka a jaké jsou v ní vytvořeny podmínky. Hodnotí také kvalitu vzdělávání na sledované škole, prostřednictvím analýzy dokumentace školy nebo účastí inspektorů na hodinách jednotlivých vyučovaných předmětů, z čehož následně vzejdou hospitační záznamy. Zároveň je oprávněna komunikovat s pedagogickým sborem a ředitelem školy. ČŠI také ve školách a školských zařízeních hodnotí, zdali byl naplněn školní vzdělávací program a zdali je v souladu s právními předpisy.⁴⁷ Vyhodnocení splnění všech těchto kritérií je předkládáno Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, které jej schvaluje a následně zveřejňuje.⁴⁸ Výsledkem hodnocení těchto podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání je inspekční zpráva.⁴⁹

3.2.2 Kontrolní inspekční činnost

Kontrolní inspekční činnost ČŠI se neřídí pouze podle školského zákona, který především určuje, co a v jakých školách a školských zařízeních může a musí kontrolovat, ale také kontrolním řádem.⁵⁰ Kontrolním řádem se řídí všechny orgány výkonné moci, které vykonávají působnost v oblasti veřejné správy a kontrolují činnost jiných orgánů veřejné moci,

⁴³ §174 odst. 2 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁴⁴ §174 odst. 10 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁴⁵ §174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁴⁶ §174 odst. 8 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁴⁷ §174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁴⁸ §174 odst. 8 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁴⁹ §174 odst. 10 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁵⁰ Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

kontrolují výkon státní správy nebo kontrolují činnost právnických osob založených nebo zřízených státem, či samosprávným celkem. Kontrolní orgán má poté povinnost zjistit, zdali kontrolovaný orgán nebo osoba plní povinnosti, které jí vyplívají z jiných právních předpisů.⁵¹

Kontrolní řád dále vymezuje všem kontrolním orgánům, jaké úkony mají předcházet kontrole, kdo má ke kontrole pověření, jaké náležitosti má mít zahájení kontroly nebo jakými povinnostmi se řídí kontrolující.⁵²

ČŠI je oprávněna kontrolovat dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb⁵³ Přijetím školského zákona došlo k výrazné změně kontroly právních předpisů. Podle předešlého zákona o státní správě a samosprávě ve školství, by měla možnost ČŠI vykonávat státní kontrolu všech právních předpisů týkajících se školy, školského zařízení nebo fyzických a právnických osob, u kterých se uskutečňuje praktické vyučování, odborná praxe nebo individuální vzdělávání žáka.⁵⁴ Přijetím školského se však kompetence ČŠI omezily pouze na právní předpisy, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb. Znamená to, že není oprávněna kontrolovat ty právní předpisy, které kontroluje jiný orgán státní správy.⁵⁵ Příkladem je kontrola pracovněprávních předpisů, které kontrolují v souladu se zákonem inspektoráty práce.⁵⁶

Další kontrolní činností, kterou ČŠI vykonává, je veřejnoprávní kontrola, která se týká využívání finančních prostředků ze státního rozpočtu, které jsou školám přidělovány. Podmínky financování škol a přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu jsou uvedeny ve školském zákoně mezi §160 až 163 tohoto zákona. Výkon inspekční kontroly prostřednictvím ČŠI se těmito paragrafy musí řídit.⁵⁷ Je patrné, že je oprávněna tuto činnost vykonávat pouze u těch škol, školských zařízení a právnických osob souvisejících se školou nebo školským zařízením, ale nikoli například u orgánů, které vykonávají státní správu ve

⁵¹ §1 a §2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

⁵² Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

⁵³ §174 odst. 2 písm. d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁵⁴ Zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství.

⁵⁵ §174 odst. 2 písm. d) a e) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁵⁶ Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

⁵⁷ §174 odst. 2 písm. e) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

školsství, mezi které patří také Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. ČŠI nemá pravomoc kontrolovat nakládání s financemi od jiných zdrojů, než je státní rozpočet. Tato veřejnoprávní kontrola finančních prostředků vyplývá ze zákona o finanční kontrole ve veřejné správě.⁵⁸ Výstupem kontroly dodržování právních předpisů a veřejnoprávní kontroly je protokol o kontrole.⁵⁹

3.3 Důvody inspekční činnosti

Vedle vymezených úkolů a povinností provádí ČŠI inspekční činnost na základě podnětů, stížností a petic. Zabývá se ale pouze těmi, které spadají pod její působnost, tedy v místech, které jsou definovány v §174 odst. 2 písm. b) až e) školského zákona.⁶⁰ Podněty, stížnosti a petice se řídí zákonem o právu petičním, podle kterého má každý právo sám nebo společně se obrátit na orgány státní správy se žádostmi, stížnostmi a návrhy vždy na příslušný státní orgán, jehož se návrh, stížnost nebo žádost týká a spadá do jeho pole působnosti.⁶¹ Co se týče školy nebo školského zařízení, může tento podnět, stížnost nebo petici podat zřejmě kdokoliv, ať už zřizovatel školy, ředitel školy nebo školská rada. Zákonem není výslovně uvedeno, že by k prošetřování každé stížnosti byla ČŠI povinna, je tak zřejmě na jejím uvážení, které podněty shledá závažnými pro následné prošetření. Podněty, které jsou jí adresovány a nespádají pod její působnost, je naopak povinna podle právních předpisů předat orgánu, kterému tyto podněty náleží.

Povinností ČŠI je také provést inspekční činnost v místě, kde si o to zřizovatel školy nebo školského zařízení zažádá. Právnícká osoba, která zřizuje školu nebo školské zařízení o to může požádat z důvodu žádosti o přiznání dotací, není to však možné tehdy, pokud nebyly odstraněny nedostatky zjištěné při předchozí inspekční činnosti.⁶² Aby dotace mohly být provedeny, musí právnícká osoba vykonávající činnost školy nebo školského zařízení mít

⁵⁸ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁵⁹ §174 odst. 10 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁶⁰ §174 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁶¹ §1 odst. 1 zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním.

⁶² §174 odst. 7 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

poslední výsledky inspekční činnosti alespoň průměrné a školou nesmí být porušeny zásadní právní předpisy.⁶³

3.4 Výkon inspekční činnosti

Výkonem inspekční činnosti je oprávněno několik osob, mezi které patří školní inspektoři, kontrolní pracovníci a další přizvané osoby. Aby se člověk mohl stát školním inspektorem, musí mít vysokoškolské vzdělání a nejméně 5 let pedagogické nebo pedagogicko-psychologické praxe. Kontrolním pracovníkem může být osoba, která má buď vysokoškolské vzdělání a 5 let praxe nebo ta, která má střední vzdělání s maturitou a nejméně 20 let praxe ve školství.⁶⁴ Všichni tito pracovníci musí mít služební průkazy s definovanými náležitostmi.⁶⁵ Přizvanou osobou může být například odborník pro posouzení nějaké věci, ten však nikdy nemůže jednat samostatně. Přizvané osoby schvaluje, na základě návrhu ředitelů inspektorátů, ústřední školní inspektor. Školní inspektoři, kontrolní pracovníci a případně přizvané osoby tvoří inspekční tým, který provádí inspekční činnost v počtu nejméně dvou osob, pod vedením vedoucího inspekčního týmu. Všechny zúčastněné osoby stvrdí svoji účast a postoj podpisem v inspekční zprávě nebo protokolu o kontrole.⁶⁶ Mimo inspekční činnost je pravomocí školního inspektora, dle školského zákona, účastnit se komisionálního přezkoušení na základních a středních školách, pokud o to krajský úřad zažádá.⁶⁷ Školní inspektoři se také mohou účastnit společné části maturitní zkoušky.⁶⁸

3.5 Důsledky inspekční činnosti

Je důležité zmínit, co následuje po proběhlé inspekční činnosti a jaká práva má ČŠI, pokud shledá ve škole nebo školském zařízení závažné problémy.

⁶³ §5 odst. 3 zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením.

⁶⁴ §174 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁶⁵ §3 vyhlášky č. 17/2005, o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti.

⁶⁶ Česká školní inspekce. *Inspekční řád České školní inspekce (15/2004)* [online] [cit. 2020-11-11] čl.14. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/getattachment/173bea15-b108-4ed7-b601-2b53654cffdc>

⁶⁷ §53 odst. 4 a §69 odst. 11 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁶⁸ §78 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

V případě, že ČŠI zjistí velmi závažné nedostatky ve fungování školy, může podat návrh na odvolání ředitele. Pouze však u škol, které jsou zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí.⁶⁹ Nemá tak možnost tento návrh na odvolání ředitele podat u soukromých škol.

Stejně tak je v kompetencích ústředního školního inspektora možnost předložit orgánu, který vede školský rejstřík, tedy Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, návrh na úplný výmaz školy ze školského rejstříku. Důvodem tohoto návrhu může být zjištění závažných nedostatků v celkové činnosti školy, které byly zjištěny při inspekční činnosti.⁷⁰

ČŠI zároveň může stanovit lhůtu, která podmiňuje fyzické nebo právnické osoby přijmout opatření a odstranit nedostatky, které byly při samotném výkonu inspekční činnosti zjištěny.⁷¹

4 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

„Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, a pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti, mládež a tělesnou výchovu.“⁷² Kompetenčním zákonem o zřízení ministerstev je tedy přesně a jasně definováno, kam spadá působnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Ze školského zákona je patrné, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy řídí výkon státní správy v oblasti školství.⁷³ Znamená to, že všechny ostatní orgány státní správy, například ostatní ministerstva, zasahující v oblasti školství, jsou mu podřízeny. Má tedy pravomoc a zároveň povinnost tyto ostatní orgány řídit a kontrolovat. Tuto kontrolu je oprávněno vykonávat pouze dle daných kompetencí a v mezích zákona.

Ministerstvo dále zřizuje a zrušuje některé školy a školská zařízení týkající se ústavní a ochranné výchovy. Těmto školám a školským zařízením je povinno vytvářet vhodné podmínky.

⁶⁹ §174 odst. 14 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁷⁰ §175 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁷¹ §175 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁷² §7 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁷³ §16 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Vedle toho je ministerstvo povinné vytvářet vhodné podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.⁷⁴

4.1 Ministerstvo ve vztahu s ČŠI

Česká školní inspekce je podřízena Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.⁷⁵ Z toho vyplývá, že ČŠI není nezávislým státním orgánem a provádí všechnu svou činnost v souladu a mezích stanovených tímto ministerstvem. Zároveň lze vyvodit, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je oprávněno činnost ČŠI řídit.

Součástí práce byla zmínka, ve které byla zmíněna povinnost ústředního školního inspektora předložit ve stanoveném termínu kritéria hodnocení podmínek, plánů hlavních úkolů na následující školní rok a samotnou výroční zprávu, ministrowi školství, mládeže a tělovýchovy.⁷⁶ Tato povinnost ministra školství vypovídá o podřízenosti ČŠI tomuto ministerstvu. ČŠI je zároveň povinna vyhovět každému podnětu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k provedení inspekční činnosti. Podřízenost ČŠI je také možné shledat v její nemožnosti provádět jakoukoli inspekční činnost u zmíněného ministerstva.

Mezi pravomoci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy patří také ustanovení právního předpisu, ve kterém podrobněji organizuje ČŠI. Tímto předpisem je například vyhláška č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti.

4.2 Ostatní ministerstva s dílčí působností na úseku školství

Pravomoci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a ČŠI nespádají, až na výjimky, na školy a školská zařízení, které jsou zřizovány jinými ministerstvy. Tato ministerstva a jimi spravované školy jsou určeny školským zákonem.⁷⁷

⁷⁴ §169 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁷⁵ §7 odst. 3 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁷⁶ §2 odst. 2 vyhlášky č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti.

⁷⁷ §172 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Prvním je Ministerstvo obrany, pod jehož správu spadají všechny vojenské školy a s nimi spjatá školská zařízení.⁷⁸ Školy a školská zařízení, které Ministerstvo obrany zřizuje, mají specifické podmínky. Například osoby, které nemají státní občanství České republiky, mohou nastoupit pouze po souhlasu zřizovatele školy. Nesouhlas může být vydán pouze ze závažných důvodů. Jedním takovým důvodem může být ohrožení veřejné bezpečnosti.⁷⁹ Pojem vojenská škola sice není školským zákonem nijak definován, ale je patrné, že jsou to školy, ve kterých se studenti těchto škol připravují na budoucí povolání u armády České republiky, i proto se uchazeči, kteří nemají občanství České republiky, mohou účastnit přijímacího řízení pouze se souhlasem zřizovatele školy. Školou zřizovanou Ministerstvem obrany je například Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové.

Dalším ministerstvem majícím pod svou správou určitou část škol je Ministerstvo vnitra, které zřizuje a logicky také zrušuje jak střední, tak vyšší odborné policejní školy a školy požární ochrany.⁸⁰ Opět nejsou termíny jako policejní škola nebo škola požární ochrany zákonem nijak definovány, ale je patrné, že se zde studenti připravují na výkon povolání v těchto oblastech. Na rozdíl však od Ministerstva obrany, může Ministerstvo vnitra zřizovat i jiná školská zařízení, ale pouze ta, která jsou vymezena zákonem.⁸¹ Příkladem takové školy je Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze.

Třetím ministerstvem zřizujícím své vlastní školy je Ministerstvo spravedlnosti, pod jehož správu spadají všechny školy vězeňské služby a školy a školská zařízení pro osoby ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody. Školy pro osoby ve výkonu vazby mohou zřizovat i soukromí uživatelé.⁸²

Posledním ministerstvem, které zřizuje pod svou správou školy, je Ministerstvo zahraničních věcí. To zřizuje a zrušuje školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu

⁷⁸ §172 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁷⁹ §172 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁸⁰ §172 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁸¹ §7 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁸² §172 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

České republiky. Tyto školy jsou určeny především osobám, které mají sice občanství České republiky, ale žijí delší dobu v zahraničí. Tím jim může být zajišťována povinná školní docházka.⁸³

Tato čtyři ministerstva vykonávají ve svých zřízených školách všechny pravomoci dané školským zákonem, které u všech ostatních škol vykonává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, krajský úřad nebo ČŠI. Samozřejmě existují i některé výjimky, například co se týče vedení školského rejstříku a akreditací vzdělávacích programů vyššího odborného vzdělávání.⁸⁴ Pokud se jedná o ukončování vzdělávání, postupují tato ministerstva podle dohody s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.⁸⁵

Odlíšné je také postavení pedagogických pracovníků, které se řídí podle jiných právních předpisů, stejně jako žáci těchto škol.⁸⁶ Pedagogičtí pracovníci a žáci vojenských škol, zřizovaných Ministerstvem obrany, se řídí zákonem č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Pedagogičtí pracovníci a žáci policejních škol se pak řídí zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Školy a školská zařízení zřizovaná těmito ministerstvy tak nespádají pod působnost ČŠI. Inspekční činnost na těchto školách si ve své režii vykonává příslušné ministerstvo. Jedním z důkazů nepůsobnosti ČŠI, je absence inspekčních zpráv z těchto škol v registru inspekčních zpráv. Dokazují to také výroční zprávy Vojenské střední školy a Vyšší odborné školy Ministerstva obrany v Moravské Třebové, ve kterých ČŠI není zmíněna. Ve výroční zprávě této školy z roku 2011/2012 je v údajích o výsledcích kontrolní činnosti zmíněno, že došlo k tematickým kontrolám učebních skupin dle plánu kontrol. Doslovně se uvádí: „Ze strany zřizovatele proběhla ve škole ve dnech 4. – 6. 10. 2012 tematická kontrola komisí z Ředitelství personální podpory z Prahy se zaměřením na vedení hlavní školní dokumentace dle školského zákona a vedení zaměstnání učitelů. Kontrola proběhla dle norem České školní inspekce – bez

⁸³ §172 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁸⁴ §172 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁸⁵ §172 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁸⁶ §172 odst. 7 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

závad.“⁸⁷ Z výroční zprávy Vyšší policejní školy a Střední policejní školy Ministerstva vnitra v Praze zase vypovídá, že kontrolu ústní maturitní zkoušky ve dnech 15. – 18. 6. 2020 provedl odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV ČR.⁸⁸

Je patrné, že kontroly na těchto školách jsou realizovány různými komisemi a skupinami, i podle norem daných ČŠI, ale samotná inspekční činnost se nekoná prostřednictvím ČŠI, nýbrž orgány či skupinami, které spadají do působnosti právě těchto ministerstev.

5 Publikační činnost ČŠI

ČŠI má specifickou publikační činnost. Rozumí se tím především výroční zpráva, národní zpráva o mezinárodních šetřeních, ale také lze částečně mezi publikační činnost zařadit zprávy inspekční a tematické. Všechny tyto druhy publikací jsou dostupné na webových stránkách ČŠI ve formě elektronických dokumentů. Poskytování informací je dokonce povinné a řídí se zákonem o svobodném přístupu k informacím. Zákon říká, že všechny státní orgány mají povinnost poskytovat informace, které se vztahují k jejich působnosti.⁸⁹ ČŠI je tedy povinna zveřejnit každou inspekční nebo tematickou zprávu z proběhlé inspekční činnosti a stejně tak je povinna každoročně zveřejnit výroční zprávu za proběhlý školní rok. Mezi zajímavé publikace lze také zařadit uvolněné úlohy z jednotlivých mezinárodních šetření, které si tak každý může zkusit.

5.1 Výroční zpráva ČŠI

Výroční zpráva ČŠI patří mezi její publikační činnost a je vydávána každý rok, aby zhodnotila uplynulý školní ročník. Zpravidla je hodnocena kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy v daném školním roce. Na základě vyhlášky je povinností ústředního školního inspektora předložit výroční zprávu za uplynulý školní ročník ministrovi školství, vždy do 30. listopadu.⁹⁰ Následně tuto zprávu publikuje ČŠI na svých webových stránkách,

⁸⁷ Vojenská střední škola a vyšší odborná škola MO v Moravské Třebové. *Výroční zpráva VSS MO za školní rok 2011/2012 Čj. 319/2012-4190*. [online] [cit. 2021-03-27] Dostupné z: <https://www.vsmt.cz/files/2011-12/vyrocnizprava-2012-vss.pdf>

⁸⁸ Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze. *Výroční zpráva. Školní rok 2019/2020*. [online] [cit. 2021-03-27] Dostupné z: [Dostupné z: https://www.skolamv.cz/vyrocnizpravy-ke-stazeni/send/64-vyzpr/304-vyzpr2020.html](https://www.skolamv.cz/vyrocnizpravy-ke-stazeni/send/64-vyzpr/304-vyzpr2020.html)

⁸⁹ § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

⁹⁰ §2 odst. 2 písm. c) vyhlášky č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti.

zpravidla v prosinci, tedy zhruba půl roku po ukončení sledovaného školního roku. Výroční zpráva je publikována na základě školského zákona. Na samotném zhotovení se podílí vedle ústředního školního inspektora i několik desítek inspektorů z řad krajských inspektorátů.

5.1.1 Výroční zpráva ČŠI za školní rok 2018/2019

Pro pochopení působnosti ČŠI z hlediska hodnocení úrovně vzdělávání v České republice je žádoucí ukázat příklad publikované výroční zprávy za vybraný školní rok. Z výroční zprávy je možné zjistit, jak jednotlivé školy a školská zařízení napříč stupni vzdělání plní kritéria pro úspěšné vzdělávání, kolik žáků školy navštěvuje nebo kolik škol je v České republice registrováno. Pro příklad byl vybrán školní rok 2018/2019.

Součástí výroční zprávy je nejprve úvodní slovo ústředního školního inspektora, který krátce vysvětluje činnost ČŠI a určitým způsobem motivuje učitele a pedagogické pracovníky do příštích let. Nechybí přehled inspekční činnosti, jinými slovy, kolik inspekčních činností bylo v různých školách provedeno, ať už těch komplexních, orientačních nebo na základě žádosti. Zároveň je uvedeno, kolik proběhlo hospitací v jednotlivých školách a školských zařízeních.⁹¹

Ve výroční zprávě jsou pod jednotlivými kapitolami reflektovány proběhlé inspekční činnosti u všech druhů škol. V případě předškolního vzdělávání uvádí ČŠI celkový počet registrovaných mateřských škol, který rok od roku stoupá. Ve sledovaném školním roce 2018/2019 bylo registrováno 5 287 mateřských škol, které navštěvovalo 363 776 dětí. Nejpočetnější část tvořily děti v posledním ročníku předškolního vzdělávání, zejména z důvodu zavedení povinného předškolního vzdělávání, které nabylo účinnost v září roku 2017. Z důvodu kapacitou přeplněných mateřských škol byla jedna pětina žádostí o předškolní vzdělávání zamítnuta. ČŠI prostřednictvím výroční zprávy mimo jiné komplexně hodnotí prostorové, materiální a bezpečnostní podmínky ve zkoumaných školách. Uvádí, že nevyhovující podmínky shledala pouze u malého procenta zkoumaných škol. U necelé desetiny škol vyžadovaly podmínky zlepšení. Jako nejvíce nedostačující uvádí ČŠI zejména vybavení místností a herních koutků. Naopak nejmenší problém byl v podmínkách sportovišť, hřišť a tělocvičen. Zajímavostí je, že ČŠI navštívila v rámci inspekční činnosti 9 lesních školek, které

⁹¹ *Kvalita a efektivita vzdělání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2018/2019: Výroční zpráva České školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2019 [cit. 2020-12-03]. ISBN 978-80-88087-23-6. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%3%bdro%4%8dn%3%ad%20zpr%3%a1vy/VZ-CŠI-2018-2019.pdf

s jednou výjimkou odpovídaly požadavkům právních předpisů. Další sledovaná oblast v proběhlých inspekčních činnostech se týkala pedagogických pracovníků, zejména ředitelů těchto mateřských škol. ČŠI ve své výroční zprávě připomíná, že Česká republika se řadí mezi státy EU, kde je pro vedení školy potřebná pedagogická praxe a vzdělání v managementu. S tím souvisí i hodnocení ČŠI, zdali tomu u jednotlivých ředitelů ve sledovaném období opravdu bylo. Splnění těchto předpokladů shledala ČŠI u 96,6 % šetřených škol. Dále ve výroční zprávě v kapitole předškolního vzdělávání nechybí celkové výsledky předškolního vzdělávání za zkoumaný školní rok a celkové pozitivní a negativní závěry. Závažným negativním zjištěním byl přetrvávající vysoký počet dětí s odkladem školní docházky. Mezi důležité pozitivní zjištění ČŠI uvádí, že většině mateřských škol se poměrně dlouhodobě daří každému dítěti vytvořit rovné příležitosti, bez ohledu na jeho rodinné zázemí nebo původ. ČŠI zároveň ve zprávě doporučuje školám, aby děti mladší tří let nebyly zařazovány do smíšených tříd, ale raději vytvořily třídy samostatné.⁹²

Základní vzdělávání poskytuje více typů škol. Nejprve je poskytováno pětileté primární vzdělávání a následně čtyřleté sekundární, které může probíhat na základní škole nebo víceletém gymnáziu. Z kapitoly zaměřující se na střední vzdělávání je zajímavostí, že ČŠI uvádí, kolik žáků plnilo povinnou školní docházku v zahraničí. Těchto žáků bylo asi 1 %. Dále uvádí, kolik žáků mělo povoleno individuální vzdělávání, těch bylo 3 232. Celkový počet základních škol zapsaných do školského rejstříku činil ve školním roce 2017/2018 4172 základních škol, o 17 více než v roce předešlém. Z tohoto počtu tvořily 5,2 % soukromé základní školy. Oproti předchozímu roku vzrostl podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a sociálním znevýhodněním. Dále je ve výroční zprávě obsaženo hodnocení prostorových, materiálních a bezpečnostních podmínek, které shledala ČŠI na očekávané úrovni u 79,1 % škol v rámci tzv. kritéria *Škola je vstřícné a bezpečné místo pro žáky, jejich rodiče, pedagogické a nepedagogické pracovníky*. Zcela nevyhovující úroveň měly z celkového počtu pouze 2 desetiny procenta základních škol. Podmínky, které jsou zákonem kladeny na ředitele škol pro kvalitní řízení školy, splňovalo 97 % ředitelů těchto škol. Pozitivním zjištěním v rámci výsledků hodnocení vzdělávání bylo, že převažují velmi dobré materiální podmínky pro efektivní vzdělávací proces. Velmi příznivý byl také průměrný počet žáků na třídu. Jako negativní zjištění uvedla ČŠI, že na některých školách kvůli nedostatečnému vybavení učeben, neumožňují vzdělávání v plném rozsahu. Dalším uvedeným negativem byl zvyšující se věkový

⁹² Tamtéž.

průměr ředitelů škol. Mezi důležitá doporučení pro základní školy uvádí ČŠI, aby nebyly uvnitř školy vytvářeny třídy podle socioekonomického zázemí žáků.⁹³

Střední vzdělávání mohou poskytovat gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště a konzervatoře. Pro střední vzdělání je nutné splnit podmínky, zejména splnění povinné školní docházky. Z výroční zprávy vyplývá, že v posledních 3 sledovaných letech došlo k poklesu celkového počtu žáků ve středním vzdělávání a také klesl celkový počet středních škol, který ve školním roce 2018/2019 činil 1290, což je asi o 18 méně než předešlý rok. Od školního roku 2016/2017 narůstá počet cizinců. Prostorové, materiální a bezpečnostní podmínky byly hodnoceny na velmi dobré úrovni. Ve sledovaném školním roce mělo 99,5 % těchto škol výbornou nebo dobrou úroveň. Malé nedostatky byly shledány pouze u školních sportovišť a laboratoří. ČŠI uvádí, že na zkoumaných středních školách všichni ředitelé škol splňovali zákonné požadavky. Pouze se zvýšil počet ředitelů, kteří nesplňovali rozsah vyučovaných hodin. Pozitivním zjištěním ve středním vzdělávání bylo, že školy velice dobře spolupracují například s místními samosprávami a vysokými školami. Pozitivní hodnocení patřilo také velmi efektivnímu využívání situace na trhu práce z řad škol. Hlavním negativním zjištěním bylo zvyšování průměrného věku pedagogického sboru nebo výtka, že školám chybí strategie při řešení školní neúspěšnosti žáka. ČŠI doporučuje, aby školy motivovaly svůj pedagogický sbor k dalšímu a lepšímu profesnímu rozvoji.⁹⁴

Počet vyšších odborných škol byl ve sledovaném roce totožný jako ve školním roce předešlém a činil 166 škol, které navštěvovalo 18 416 studentů. V počtu studentů došlo k úbytku o rovných 8 %, a to hlavně z důvodu, že většina studentů se splněnou maturitní zkouškou preferuje studium na vysoké škole. Je uvedeno, že prostorové a materiální podmínky na dobré úrovni splnilo 5,2 % škol. Stejně jako na středních školách, i na vyšších odborných školách splňovali všichni ředitelé zkoumaných škol zákonné povinnosti pro výkon své funkce. Pozitivním zjištěním byla aktivní spolupráce škol s řadou vnějších partnerů, které umožňují praktickou přípravu studentů. Rovněž velkým pozitivem bylo zjištění, že jako externí pedagogičtí pracovníci zde působí uznávaní odborníci z praxe. Hlavní negativní zjištění se týkalo oblasti teoretického vyučování učitelů, kteří nevyužívali v dostatečné míře formy, které by vedly k vyšší aktivitě studentů. Studenti dle ČŠI nebyly příliš dobře motivováni. Jako

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ Tamtéž.

doporučení uvádí ČŠI, aby vyšší odborné školy podporovaly osobnostní a sociální rozvoj studentů.⁹⁵

Ve výroční zprávě je dále možné vyhledat hodnocení základního uměleckého vzdělávání, zájmového vzdělávání, školských poradenských zařízení, zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a mnoho dalších.⁹⁶ ČŠI touto každoroční publikací hodnotí a vydává závěry o proběhlém školním roku. Jak je patrné, hodnocena je především kvalita školy a školských zařízení, pedagogický sbor včetně ředitele školy a celkový průběh škol a školských zařízení, který by měl odpovídat vzdělávacímu systému.

5.2 Inspekční zpráva

Povinným výstupem ČŠI z hodnotící inspekční činnosti je tematická nebo inspekční zpráva.⁹⁷ Inspekční zpráva pak slouží jako výstup inspekční činnosti v případech, kdy ČŠI zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání a naplnění školního vzdělávacího programu.⁹⁸ Po proběhlé inspekci zhotoví a následně projednají školní inspektoři a další kontrolní pracovníci tuto inspekční zprávu s ředitelem školy, který může do 14 dnů po převzetí inspekční zprávy vznést připomínky. Inspekční zpráva i s připomínkami je následně zaslána zřizovateli školy a školské radě.⁹⁹ Všechny inspekční zprávy je možné vyhledat v registru inspekčních zpráv, který je dostupný na webových stránkách ČŠI.

5.2.1 Příklad inspekční zprávy

V případě, že je práce věnována kompetencím ČŠI a inspekčního týmu při výkonu inspekční činnosti, je důležité k ozřejmění povinných kritérií inspekce, uvést příklad, ve kterém jsou obsaženy náležitosti inspekční zprávy. Reflexe inspekční zprávy se týká proběhlé inspekční činnosti na Gymnáziu ve Vrchlabí v roce 2014.

Ve sledovaném roce byl ředitelem gymnázia Mgr. Miroslav Šafránek a z této pozice tak zastupoval školu při inspekční činnosti. Inspekce proběhla v termínu od 6. do 8. října roku 2014.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ §174 odst. 10 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁹⁸ §174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁹⁹ §174 odst. 11 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

V inspekční zprávě je na začátku uvedeno, že inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti, což spadá pod její povinnost. Zkoumaným předmětem inspekční činnosti byl zejména úkol zjistit a hodnotit podmínky, průběh a výsledek vzdělávání a zjistit a hodnotit naplnění školních vzdělávacích programů, hlavně zdali jsou v souladu s právními předpisy. Zkoumány byly tedy náležitosti, jejichž následnou reflexí musí být, dle školského zákona, inspekční zpráva. Po základních ustanoveních, tedy písemného pověření a předmětu zkoumání, následuje charakteristika školy, například informace, kdy byla škola zapsána do školského rejstříku nebo kolik tříd a žáků se na škole nachází.¹⁰⁰

Prvním hodnotícím předmětem inspekční zprávy je hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacího programu. V rámci tohoto hodnotícího kritéria nejprve ČŠI řeší rovný přístup ke vzdělání. Ze zprávy je patrné, že informace například o programech vzdělání nebo podmínkách přijímacího řízení byly všem uchazečům školy dostupné. Je uvedeno, že všem žákům bez výjimky je ve škole zajišťován naprosto rovný přístup. Prvním nedostatkem, který je ve zprávě uveden je informace, že nebyl dostupný a ani nebyl předložen žádný individuální vzdělávací plán pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří se dle výchovného poradce na škole nachází. Ani evidence těchto žáků nebyla zcela uvedena ve školní matrice.¹⁰¹

V případě sledování školního vzdělávacího programu bylo zjištěno, že tato škola se podle jej řídí pomocí motivačního názvu *Vzdělání je budoucnost*. Analýzou školního vzdělávacího programu bylo dále zjištěno, že v předmětu matematika chybělo určité učivo, které bylo následně během inspekční činnosti inspekčním týmem zakomponováno. V rozvrzích tříd a v časové dotaci předmětů se nenašla chyba a je výslovně uvedeno, že nebyly zjištěny nedostatky.¹⁰²

V dalších částech inspekční zprávy jsou informace o vedení a řízení školy a je provedeno hodnocení ředitele školy a jednotlivých školských orgánů. Stručně je uvedeno, že škola správně a zřetelně stanovuje plány do příštích let a řídí se všemi cíli a plány podle ŠVP. Všechny výsledky vzdělávání jsou projednávány na pedagogické radě, která se schází nejméně osmkrát do roka a jsou z ní poskytovány záznamy. Vedení školy zaručuje dobrou

¹⁰⁰ Česká školní inspekce. Královehradecký inspektorát. *Inspekční zpráva Čj. ČSIH-630/14-11*. [online] [cit. 2020-11-11] z:
file:///C:/Users/NB/Downloads/c2d77077a31b422b9fb1c9c1a180dc15_IZ%20Gymn%C3%A1zium%20-
fin%C3%A1le-Vrchlab%C3%AD%20(2)%20(2).pdf

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² Tamtéž.

informovanost svým zaměstnancům. Další zmíněnou a důležitou informací je výměna zástupce ředitele školy, která proběhla rok před inspekční činností. Inspekce k tomu uvádí, že k výměně došlo na základě nedostatečného plnění povinností bývalého zástupce ředitele školy.¹⁰³

Dalším shledaným nedostatkem ve škole bylo neúplné vedení povinné dokumentace školy. Pro příklad je uvedeno, že v některých případech chyběla v třídních knihách absence žáků. Kritizováno inspekčním týmem je velké množství zápisů odpadlých hodin. Jako velký problém shledala ČŠI zapsání žáka do vyššího ročníku bez toho, aby splnil všechny povinnosti z ročníku předešlého. V době inspekční činnosti se do škol pomalu dostávala elektronická klasifikace, která však dle zprávy není na této škole pedagogy dostatečně využívána.¹⁰⁴

Velmi pozitivně hodnocené je v inspekční zprávě několik partnerství gymnázia s některými zahraničními školami a dalšími institucemi. Gymnázium Vrchlabí se totiž jako jediná z českých škol účastní setkávání žáků středních škol v německém St. Marienthalu. Mimo jiné spolupracuje prostřednictvím výměnných pobytů s francouzským Trouville sur Mer a německým Baunatalem. Díky geografickému postavení školy využívá spolupráce s Krkonošským národním parkem v rámci enviromentální výchovy.¹⁰⁵

V inspekční zprávě nechybí informace o školských financích. Je uvedeno, že většina prostředků se čerpá ze státního rozpočtu dle platného zákona. Zřizovatel poskytuje finanční prostředky podle svého rozpočtu, zejména na pokrytí provozních výdajů. Byl zde realizován program *Zavedení e-Learningu do výchovy*, který se stal velkým přínosem do rozpočtu školy. Nechybí samozřejmě finanční podpora statutárního města Vrchlabí, jakožto vlastníka budovy, jehož finanční prostředky míří zejména na údržbu a opravy budovy.¹⁰⁶

Na škole panují nadstandardní personální podmínky, protože je zde 100 % kvalifikace učitelů. Velmi kladně je hodnocen pokrok ve vybavení učeben a dalších místností od poslední inspekce, což je zřetelně uvedeno. „Od poslední inspekce byla vybudována nová učebna pro výuku fyziky a biologie (s notebooky, mikroskopy), proběhla výměna oken a rekonstrukce hřiště. V posilovně byla umístěna horolezecká stěna. Ze školního bytu vznikly malé místnosti pro praktické činnosti (vybaveno starým nábytkem).“¹⁰⁷

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Tamtéž.

Dalším předmětem, který spadá pod kompetenci ČŠI, je hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacímu programu. Inspekční tým v této pravomoci hodnotí několik vyučovaných předmětů. Každý vyučovaný předmět je v inspekční zprávě hodnocen, zejména pak informace o vyučujících a jejich kvalifikaci pro daný předmět, o materiálních podmínkách pro výuku předmětu, o formě výuky, o zapojení žáků do výuky nebo o využití didaktické techniky. Také je předmětem hodnocení vzájemný vztah vyučujícího a žáka nebo schopnost vyučujícího určitým způsobem žáka motivovat. V každém předmětu je brán zřetel na různé aspekty, které jsou důležité pro daný předmět. Například pro biologii se jedná o hodnocení i dalších aktivit, kterými jsou například návštěvy výstav nebo organizace ochrany zvířat ve spolupráci s Krkonošským národním parkem. Předmětem zkoumání a hodnocení nebyly všechny předměty, ale pouze ty, které byly v předem daném plánu inspekční činnosti na této škole. ČŠI jsou obecně hodnoceny výsledky vzdělávání žáků a nechybí statistiky omluvených i neomluvených absencí a zdůraznění úspěchů žáků u maturitní zkoušky.¹⁰⁸

Závěr inspekční zprávy se zaměřuje na shrnutí celé inspekční činnosti, jsou uvedena pozitiva, negativa, nedostatky, návrhy na zlepšení stavu školy a celkové zhodnocení vývoje školy. ČŠI mezi pozitivní poznatky řadí zajímavé projekty, které jsou realizovány v mezinárodním měřítku. Chválena je velká úspěšnost u maturitních zkoušek, která dosáhla 98 %. Hlavním objevujícím se negativem uvádí ČŠI nedostatečnou kontrolu povinné dokumentace nebo chybějící záznamy v knize úrazů. V závěru je znovu výslovně uvedeno i to, že jeden ze žáků byl převeden do vyššího ročníku, aniž by splnil klasifikaci a ukončil předchozí ročník. Inspekční zpráva obsahuje informaci, že na místě byly odstraněny některé nedostatky, jako je upřesnění některých záznamů v třídních knihách. Co se týče návrhů na zlepšení, doporučuje ČŠI zejména zlepšit kontrolu ve vedení povinné dokumentace, s čímž souvisí doporučení o rozšíření o dalšího pedagogického pracovníka pro kontrolní činnost. ČŠI také doporučuje opravit suterén školy.¹⁰⁹

Na konci inspekční zprávy se nachází seznam všech dokladů a materiálů na základě kterých ČŠI jednala. Součástí závěru inspekční zprávy je poučení, zpráva o složení inspekčního týmu vykonávajícího činnost a datum, kdy byla tato inspekční zpráva vyhotovena.¹¹⁰

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ Tamtéž.

6 Mezinárodní spolupráce České školní inspekce

ČŠI spolupracuje a v určitém smyslu její působnost sahá také do mezinárodní oblasti. Je členem několika institucí a organizací, v jejichž rámci realizuje metodická šetření, využívá výsledků výzkumů a celkově spolupracuje na rozvoji profesionality, a to ne pouze na bázi inspektorské, ale především na bázi, která si klade za cíl zlepšit kvalitu a efekt vzdělávání žáků a studentů.

6.1 Evropské školy

Tou nejužší spoluprací je ta s několika školami v Evropské unii, ve které je vytvořen určitý systém škol.¹¹¹ Jsou to tzv. Evropské školy, čímž se rozumí nadnárodní instituce zajišťující vzdělání, které vznikly na bázi několika mezistátních dohod států Evropské unie. Nejdůležitější dohodou je *Úmluva o Statutu Evropských škol*, ratifikovaná v Lucemburku v roce 1994.¹¹² Česká republika se k této dohodě připojila v roce 2004.¹¹³

V současnosti je evropských škol 13 a sídlí v 6 státech Evropské unie.¹¹⁴ Jejich cílem je nabídnout žákům možnost rozvíjet svou vlastní kulturní identitu jakožto evropských občanů a poskytovat vzdělání vysoké kvality. Dále si kladou za cíl, aby byl podpořen mateřský jazyk a aby byla podpořena určitá soudržnost, spolupráce, komunikace a globální perspektiva evropských žáků. Je podporováno multikulturní vzdělávání, je respektováno náboženské vyznání a je poskytována základní výuka v úředních jazycích Evropské unie.¹¹⁵ Vzdělání, které může být na úrovni předškolní, nebo na úrovni primárního a sekundárního stupně je ukončeno tzv. Evropskou maturitou. Jakmile žák ukončí ročník nebo úspěšně složí maturitu na Evropské

¹¹¹ Česká školní inspekce v systému Evropských škol. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/Evropske-skoly/Ceska-skolni-inspekce-v-systemu-Evropskych-skol>

¹¹² Evropské školy – Základní informace. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ©2013-2020 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/evropske-skoly-info>

¹¹³ Česká školní inspekce v systému Evropských škol. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/Evropske-skoly/Ceska-skolni-inspekce-v-systemu-Evropskych-skol>

¹¹⁴ Mission of the European schools. *Schola Europaea* [online]. Schola Europaea, © [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.eursec.eu/en/European-Schools/mission>

¹¹⁵ Principles and objectives. *Schola Europaea* [online]. Schola Europaea, © [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.eursec.eu/en/European-Schools/principles>

škole, tento ročník, maturita jsou mu automaticky uznány v jeho mateřském státě.¹¹⁶ V České republice musí plnit povinnou školní docházku každý občan České republiky, respektive i osoby žijící v České republice, ale podléhající jinému státu, a to právě prostřednictvím Evropské školy.¹¹⁷

V roce 2005 na doporučení Evropského parlamentu došlo k možnosti přenést osnovy a Evropskou maturitu jednotlivým vnitrostátním školám členských států Evropské unie. To znamená, že některé vybrané školy jednotlivých států mohou poskytovat evropské vzdělání na bázi Evropské školy. Nacházejí se však mimo právní, správní a finanční rámec, kterému evropské školy povinně podléhají.¹¹⁸

Nejvyšším orgánem Evropských škol je Rada guvernérů, která se skládá z ministrů školství jednotlivých zemí. Mezi hlavní orgány patří také 2 Rady inspektorů, jedna pro předškolní vzdělávání a druhá pro vzdělávání sekundární. Každou radu zastupuje jeden inspektor z každé země.¹¹⁹ Tito inspektoři jsou nominováni příslušnými ministerstvy školství a následně jmenováni Nejvyšší radou Evropských škol. ČŠI se ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy již od přistoupení k *Úmluvě o Statutu Evropských škol* intenzivně podílí na kvalitě vzdělávání v těchto školách. Přenesenou kompetenci mají dva čeští inspektoři, kteří se podílí prostřednictvím Rady inspektorů na výběru a hodnocení pedagogických pracovníků. Tito pedagogičtí pracovníci jsou následně zaučováni a školeni pro výkon funkce. Z řad inspektorů je jim zároveň poskytováno metodické vedení. V pravomocích inspektorů je také tvorba učebních osnov. V současnosti se ČŠI angažuje v probíhající reformě celého systému Evropských škol, hlavně pro předškolní vzdělávání a vzdělávání žáků se SVP. Oba čeští inspektoři prostřednictvím Rady inspektorů komunikují s ostatními inspektory zúčastněných států a vyměňují si rady, zkušenosti a informace, jak zlepšit postupy

¹¹⁶ Evropské školy – Základní informace. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ©2013-2020 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/evropske-skoly-info>

¹¹⁷ §36 a §36 zákona č. 461/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

¹¹⁸ About the Accredited European Schools. *Schola Europaea* [online]. Schola Europaea, © [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.eursec.eu/en/Accredited-European-Schools/About>

¹¹⁹ Administrative Bodies of the European Schools. *Schola Europaea* [online]. Schola Europaea, © [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.eursec.eu/en/Office/bodies>

v mezinárodním měřítku, ale také z toho můžou vzejít určité poznatky a vzory pro domácí inspekční činnost.¹²⁰

6.2 Organizace SICI

Další mezinárodní organizací, ve které spolupracuje a působí ČŠI je organizace SICI, organizace sdružující národní a regionální inspektoráty vzdělávání. ČŠI patří mezi její zakládající členy a v současnosti tato organizace skýtá 37 inspektorátů. Jejím hlavním cílem je rozvoj profesionality, kvality vzdělání a neustálého rozvoje inspektorátů členských států prostřednictvím všelijakých seminářů a konferencí.¹²¹

Jednotlivé inspektoráty členských zemí sdružují materiály a vytváří projekty, ve kterých shrnují, jak který inspektorát ve své zemi pracuje a kladné prvky může následně převzít i inspektorát další země. Je to společný postup za zlepšení inspekce napříč státy. Organizace si klade za cíl zlepšovat odborné kompetence inspektorů, podporovat partnerství a spolupráci mezi inspektory z jednotlivých států.¹²²

Každý rok se koná Valné shromáždění této organizace, na kterém se řeší inspekce a téma vzdělávání. Zpráva z tohoto shromáždění je přístupná na oficiálních stránkách organizace SICI. Poslední toto shromáždění proběhlo v říjnu roku 2019 v Anglii. Na Valném shromáždění jsou dohodnuty roční práce a celkové směřování organizace. Mimo jiné se řeší i obchodní a finanční záležitosti, kterého se účastní jeden inspektorský delegát z každého členského státu.¹²³

¹²⁰ Česká školní inspekce v systému Evropských škol. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/Evropske-skoly/Ceska-skolni-inspekce-v-systemu-Evropskych-skol>

¹²¹ Who we are and what we do. *SICI: The Standing International Conference of Inspectorates* [online]. SICI. The Standing International Conference of Inspectorates, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.sici-inspectorates.eu/About-us/Who-we-are-and-what-we-do>

¹²² SICI-The standing international conference of inspectorates. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: [https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/SICI/SICI-\(1\)](https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/SICI/SICI-(1))

¹²³ General Assemblies. *SICI: The Standing International Conference of Inspectorates* [online]. SICI. The Standing International Conference of Inspectorates, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.sici-inspectorates.eu/Activities/General-Assemblies>

Bývá také dohodnut strategický plán na několik let. Ten poslední byl dohodnut v Praze v roce 2015 na rozmezí let 2016–2020. Prezidentem SICI je Němec Wulf Homeier.¹²⁴

6.3 Organizace OECD

Důležitou organizací, ve které působí ČŠI je známá organizace OECD, organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Součástí této organizace jsou státy, které jsou ekonomicky rozvinuté a uznávají demokracii s tržní ekonomikou. Základním cílem je ekonomická a sociálně-politická spolupráce. Důležitou aktivitou, o které se v rámci této organizace příliš neví, a které se ČŠI účastní je, že se tato organizace podílí na realizaci mezinárodních šetření vzdělávání, což jsou monitorující programy, které ukazují v určitých oblastech kvalitu vzdělávání žáků a studentů. Řadíme mezi to například metodické šetření TALIS¹²⁵ nebo PISA^{126, 127}.

6.4 Asociace IEA

Poslední mezinárodní spoluprací ČŠI, kterou nelze opominout, je asociace IEA, mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání. Pod tuto asociaci spadají instituce a organizace, které se zabývají oblastí vzdělávání a pedagogického výzkumu. Členské státy společně organizují různá mezinárodní šetření ve vzdělávací oblasti, podobně jako zmíněná organizace OECD. IEA sdružuje státy, které společně vykonávají různá mezinárodní metodická šetření u žáků čtvrtých a osmých ročníků základních škol v různých oblastech. Mezi tato šetření patří šetření ICILS, týkající se počítačové gramotnosti, šetření TIMSS, týkající se oblasti matematického a přírodovědného vzdělávání a také šetření PIRLS věnující se mezinárodnímu výzkumu čtenářské gramotnosti.¹²⁸ Právě šetření PIRLS bude více podrobena zájmu. Důvodem je přesvědčení, že čtenářská gramotnost je jedna z nejdůležitějších ve společnosti. Každý by měl ovládat čtení, aby v praktickém životě rozuměl dokumentům a věděl, co podepisuje.

¹²⁴ *Strategic plan 2016-2020* [online]. Brusel: SICI. The Standing International Conference of Inspectorates, 2016 [cit. 2020-12-04]. Dostupné z: <https://www.sici-inspectorates.eu/getattachment/af9d9315-805e-40c2-91c9-1bde0d9df701/SICI-Strategic-Plan-2016-2020.pdf;jpg;.aspx>

¹²⁵ Mezinárodní šetření o vyučování a učení.

¹²⁶ Mezinárodní šetření zaměřené na úroveň gramotnosti patnáctiletých žáků.

¹²⁷ OECD. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/OECD/OECD-uvod>

¹²⁸ IEA. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/IEA/IEA-uvod>

6.4.1 Mezinárodní šetření PIRLS

Mimo všechny kontrolní a hodnotící pravomoci je ČŠI na území České republiky realizátorem některých mezinárodních vzdělávacích šetření. Ty mají za úkol zjistit úroveň gramotnosti žáků v různých oblastech a zejména porovnat tuto úroveň s dalšími státy, které jsou do těchto mezinárodních šetření zapojeny. Na základě výsledků a porovnání je pak možné zaměřit se na oblasti, ve kterých žáci neuspěli a následně vytvořit nové plány a úkoly do dalších let, aby se úroveň neúspěšných oblastí co nejefektivněji a nejúčinněji zlepšila.

V rámci spolupráce se zahraničními inspektoráty pod hlavičkou asociace IEA je jedním takovým mezinárodním šetřením tzv. PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study), pod jehož zájem spadá testování čtenářské gramotnosti žáků, kteří jsou ve 4. ročníku základní školy.¹²⁹ „Čtenářská gramotnost je v šetření PIRLS chápána jako tvořivý a interaktivní proces, při kterém se klade důraz na funkční povahu čtení. Čtenáři by v tomto pojetí měli ovládat čtenářské strategie, při kterých uplatňují své znalosti a zkušenosti, přemýšlejí o tom, co si přečetli, vytvářejí si vlastní představy a identifikují podstatné informace a myšlenky“¹³⁰, uvádí se na oficiálních stránkách ČŠI.

Cílem tohoto výzkumu je opakované zjišťování úrovně čtenářské gramotnosti žáků ve 4. ročnících základních škol, neboť se předpokládá, že žáci v tomto období již ovládají techniku čtení. Organizátorem je národní koordinační centrum, které v současnosti řídí Mgr. Iveta Kramplová, a toto centrum je podřízené ČŠI.

Celý mezinárodní výzkum v rámci České republiky je financován z prostředků státního rozpočtu, které jsou vyčleněny pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, a je také spolufinancován Evropským sociálním fondem. První sběr dat proběhl v roce 2001, další v roce 2006, jehož se Česká republika nezúčastnila, znovu se připojila až v roce 2011.¹³¹

Rok 2011 byl specifický, protože se tato metoda setkala s dalším mezinárodním šetřením TIMSS, které sleduje ve čtyřletém cyklu výuku matematiky a přírodovědy žáků 4. ročníků základních škol, a ve kterém je také realizátorem ČŠI pod hlavičkou asociace IEA.

¹²⁹ PIRLS. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PIRLS>

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ PIRLS (PROGRESS IN INTERNATIONAL READING LITERACY STUDY). *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020, 18.1.2012 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: [https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PIRLS/Informace-o-setreni/PIRLS-\(Progress-in-International-Reading-Literacy](https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PIRLS/Informace-o-setreni/PIRLS-(Progress-in-International-Reading-Literacy)

Z tohoto důvodu si autor práce vybral pro interpretaci tuto metodu v tomto období. Většina zemí, včetně České republiky, využila toho, že začala sledovat všechny oblasti obou šetření na stejném vzorku žáků. V České republice se do obou těchto šetření zapojilo asi 4500 žáků ze 177 škol.¹³²

V mezinárodním šetření PIRLS jsou důležité, v rámci aspektů čtenářské gramotnosti, účely čtení, postupy porozumění a čtenářské chování a postoje. První dva vyjmenované aspekty jsou zkoumány pomocí písemného testu a poslední aspekt je zjišťován prostřednictvím dotazníku předaného žákům. Účely čtení se pak vrství na čtení pro získávání literární zkušenosti a čtení pro získávání a používání informací, čemuž odpovídají postupy porozumění, mezi které patří vyhledávání informací, vyvozování závěrů, interpretace a posuzování textu. Výsledky šetření jsou následně prezentovány buď pomocí tzv. skóru nebo pomocí čtyř úrovní dovedností. První zmíněná prezentace vyjadřuje úspěšnost žáků na celkových nebo dílčích škálách výsledků a má za úkol umožnit srovnání výsledků žáků v průběhu času. Ve druhé zmíněné prezentaci pomocí čtyř úrovní dovedností jde o to, že každá dovednost žáka je určena předem daným minimálním počtem bodů, kterého musí žák dosáhnout. Celkové výsledky ukazují, jak na tom jednotlivé státy, které se šetření zúčastnily, jsou a jaký je mezi nimi rozdíl, v tomto případě rozdíl žáků v jejich čtenářské gramotnosti.¹³³

Z tabulky průměrných výsledků lze vyvodit, že nejlepších výsledků ve čtenářské gramotnosti dosáhli žáci Hongkongu, následovány Ruskem a Finskem. Česká republika dosáhla skvělých výsledků a se svými 545 body je statisticky výrazně lepší než průměr škály PIRLS a dopadla lépe jak mnoho početnějších evropských zemí, mezi které patří například Francie, Španělsko, Norsko nebo sousední Rakousko. Lepší, než Česká republika bylo pouze 9 zemí, které se šetření zúčastnily. Kromě Gruzie a Malty, které jsou statisticky pod průměrem a výrazně horší než Česká republika, evropské země nepropadly a dosáhly kvalitních výsledků. Nejhorším zúčastněným státem, hluboko pod průměrem s velkým rozdílem oproti ostatním státům, dopadlo Maroko.¹³⁴

¹³² KRAMPLOVÁ, Iveta, Vladislav TOMÁŠEK a Martina VERNEROVÁ. *Národní zpráva PIRLS 2011* [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2012 [cit. 2020-12-03]. ISBN 978-80-905370-3-3. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%3%a1rodn%3%ad%20%5%a1et%5%99en%3%ad/NZ_PIRLS_2011.pdf

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Tamtéž.

Zmíněný průměr škály PIRLS se odvíjí na základě šetření z roku 2001. Oproti tomuto roku dosáhla spousta zemí včetně České republiky velkého pokroku. Zajímavé je, že statisticky více zemí dosáhlo za zmíněné desetiletí výrazného úpadku, například Švédsko a Bulharsko. Porovnání se uvádí v rozmezí 10 let, protože jak bylo zmíněno, Česká republika se neúčastnila tohoto šetření v roce 2006. Některé země tak například v rozmezí let 2001-2006 dosáhly pokroku, ale v rozmezí 2006-2011 velkého úpadku. K dispozici v této publikaci je několik dalších jednotlivých výsledků podle účelů čtení nebo postupů porozumění.¹³⁵

Lze z uvedeného vyvodit, že žáci čtvrtých tříd českých škol jsou ve čtenářské gramotnosti, v porovnání s mnohem většími a početnějšími státy, velmi úspěšní.

7 Metodická podpora škol

V kompetenci ČŠI není pouze hodnocení a kontrola škol a školských zařízení, ale také vytváření různých metod a postupů pro jejich zlepšení a podpoře ve vzdělávání. Tyto metody jsou následně využívány nejenom ČŠI, ale také právě jednotlivými školami, a proto na svých stránkách tyto metody a postupy na zlepšení ČŠI prezentuje.¹³⁶

Prvním takovým nástrojem na podporu a doporučení školám jsou k dispozici kritéria kvalitní školy, která jsou veřejně dostupná od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, ale ČŠI k tomu doplňuje instrukce a metody, jak těchto kritérií školy mohou nejlépe dosáhnout. V těchto kritériích jsou obsaženy ideální kroky a určitý žádoucí stav, který by měl být naplněn.¹³⁷

Klíčovou činností ČŠI je hodnocení výuky prostřednictvím hospitací. Právě účastí na jednotlivých vyučovacích hodinách se nejlépe ukáže, co by se v daném vzdělávání mohlo zlepšit nebo změnit. Hospitační záznamy jsou velmi využívány v rámci inspekční činnosti a jsou následně předmětem pro úpravy a změny ve vzdělávání. ČŠI dává ředitelům jednotlivých škol k dispozici hospitační formuláře. Pro samotné ředitele slouží tyto informace k tomu, aby viděli, jak probíhá výuka jim podřízených pedagogů a aby dokázali tuto výuku ohodnotit. Je pak na samotných ředitelích, zdali využijí hospitační formulář jako celek nebo se zaměří pouze na jeden sledovaný aspekt výuky, kterým může být účelnost vyučovacích metod. K dispozici

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ Metodická podpora škol. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Metodicka-podpora-skol-QL/Metodicka-podpora-skol>

¹³⁷ Tamtéž.

jsou hospitační záznamy pro předškolní, základní a střední vzdělávání na každý rok a nachází se na webových stránkách ČŠI.¹³⁸

ČŠI také vytvořila určité nástroje pro hodnocení vybraných gramotností, konkrétně matematické, čtenářské, informační, jazykové, přírodovědní a sociální, které následně v rámci své inspekční činnosti hodnotí. Určitá část těchto nástrojů je poskytována školám, aby sami mohly vyhodnocovat svůj stav bez zásahů ČŠI.¹³⁹

Jednou z dalších pomoci školám je metodický dokument, podle kterého mohou školy efektivněji a lépe reagovat na stížnosti a podněty z řad žáků nebo jejich zákonných zástupců. ČŠI si tímto nástrojem chce sama ulevit od prošetřování stížností, které pro ni představují velikou zátěž.¹⁴⁰

Mimo jiné si ČŠI dává za jeden z cílů podporovat zaměstnance školních jídelen při sestavování jídelníčku pro žáky a studenty. Opírá se například o vzory jídelníčků vydané *Státním zdravotním ústavem*. ČŠI se snaží, aby strava žáků byla chutná, atraktivní, ale zároveň zdravá.¹⁴¹

Posledním z uvedených nástrojů pomoci pro školy je příprava programů a seminářů pro učitelský a pedagogický sbor, zejména na základě dat z jednotlivých zmíněných mezinárodních šetření PIRLS, TIMMS nebo PISA. Tyto programy mohou následně zlepšit kvalitu výuky a vzdělávání, což může mít za následek zvýšení jakékoli gramotnosti žáků. Na webových stránkách ČŠI je k dispozici přesný program jednotlivých seminářů.¹⁴²

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ Tamtéž.

¹⁴⁰ Tamtéž.

¹⁴¹ Tamtéž.

¹⁴² Tamtéž.

8 Další náležitosti týkající se ČŠI

8.1 Poskytování informací

ČŠI je povinna k poskytování informací vztahujících se k její působnosti.¹⁴³ Žádost o poskytnutí informací může vyhotovit každá fyzická i právnická osoba.¹⁴⁴

8.1.1 Příklad poskytnuté informace

Pro ozřejmění poskytování informací je důležité uvést příklad žádosti o informaci a příklad následné odpovědi ze strany ČŠI.

ČŠI na svých webových stránkách informuje o každé poskytnuté informaci na základě žádosti. Informuje, co bylo žadateli poskytnuto nebo sděleno. Například uvádí, že žadatelce byl zaslán odkaz na inspekční zprávu z inspekční činnosti a informace o převedení školy na jiný subjekt.¹⁴⁵ Jinému žadateli byl zase na žádost poskytnut protokol o kontrole z inspekční činnosti školy.¹⁴⁶

Dne 3. listopadu 2020 poskytla ČŠI žadateli odpovědi na soubor otázek. Tyto otázky se týkaly zejména hospodaření škol a školských zařízení. Žadatel žádal o informaci, zdali ČŠI disponuje metodikou pro výpočet ceny jídel ve školní kuchyni u příspěvkových organizací zřízených obcemi. Odpovědí na tuto otázku bylo, že ČŠI touto metodikou nedisponuje a ani si není vědoma, že by vůbec nějaká taková metodika existovala. Zároveň ČŠI poukázala na to, že úplata za školní stravování u příspěvkových organizací obcí se řídí vyhláškou č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů. Podobná otázka od žadatele byla, zdali ČŠI disponuje metodikou pro výpočet ceny za školní družinu, kterou musí hradit rodiče dětí navštěvujících školní družinu. Odpověď byla totožná, a to sice že ČŠI touto metodikou nedisponuje a ani si není vědoma, že by taková metodika existovala. Tentokrát poukázala na

¹⁴³ §2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

¹⁴⁴ §3 odst. 1. zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

¹⁴⁵ Žádost o informaci ze dne 21. 10. 2020. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020, 3. 11. 2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Otevreny-urad-QL/Otevreny-urad/Poskytovani-informaci/Poskytnute-informace/Zadost-o-informaci-ze-dne-21-10-2020>

¹⁴⁶ Žádost o informaci ze dne 22. 9. 2020. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020, 1. 10. 2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Otevreny-urad-QL/Otevreny-urad/Poskytovani-informaci/Poskytnute-informace/Zadost-o-informaci-ze-dne-22-9-2020>

vyhlášku č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, podle které se určuje výše úplaty za školní družinu.¹⁴⁷

8.2 Dohody o spolupráci

ČŠI uzavírá s několika dalšími správními úřady různé dohody, a to zejména proto, aby se její výkon činnosti v určitých případech nepřekrýval s výkonem činnosti jiné organizace nebo správního úřadu.

Jednou takovou dohodou je například dohoda s *Centrem pro zjišťování výsledků ve vzdělávání*, která nabyla účinnosti 8. 10. 2013.¹⁴⁸ Tato organizace byla zřízena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2006 a navazuje na činnost *Centra pro reformu maturitní zkoušky*, známé pod zkratkou CERMAT. I proto, že je toto označení obecně známé ve veřejném životě, *Centrum pro zjišťování výsledků ve vzdělávání* jej nadále používá.¹⁴⁹ Hlavním úkolem organizace je zajišťování společné části maturitní zkoušky, zajišťování přípravy a zadání testů jednotné přijímací zkoušky z předmětů český jazyk a literatura a matematika, pouze však v oborech vzdělání s maturitní zkouškou. Zároveň zpracovává a následně předkládá ministerstvu ke schválení návrhy na hodnocení vzdělávání. Z těchto důvodů je nezbytná spolupráce s ČŠI, protože působí ve stejném a překrývajícím se poli působnosti.¹⁵⁰

Mezi další spolupráce patří například ujednání o součinnosti mezi ČŠI a Hasičským záchranným sborem, dohoda o spolupráci se všemi krajskými úřady včetně úřadu Magistrátu hlavního města Prahy a dohoda o spolupráci se Svazem měst a obcí České republiky. ČŠI spolupracuje také s hlavními univerzitami v České republice, například univerzitou Karlovou, Západočeskou, Masarykovou nebo univerzitou Palackého. Dohoda o spolupráci je uzavřená i s Ministerstvem zdravotnictví. Zajímavostí je, že i když je ČŠI Ministerstvu školství, mládeže

¹⁴⁷ Žádost o informaci ze dne 13. 5. 2020. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020, 3. 11. 2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/getattachment/22964c29-10e6-4e34-a01a-a0c6d8f83cd5>

¹⁴⁸ Seznam dohod o spolupráci. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020, 17. 4. 2018 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Otevreny-urad-QL/Otevreny-urad/Dohody-o-spolupraci/Seznam-dohod-o-spolupraci>

¹⁴⁹ O nás. *Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání*. [online]. Praha: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, ©2019 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://czvv.ceremat.cz/menu/o-nas>

¹⁵⁰ Vymezení obsahu a účelu účinnosti. *Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání*. [online]. Praha: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, ©2019 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://czvv.ceremat.cz/menu/o-nas/vymezeni-obsahu-a-ucelu-cinnosti>

a tělovýchovy podřízena, má i s ním uzavřené memorandum o vzájemném předávání dat, účinné od 4. 4. 2014. Logicky další dohodou je spolupráce se Státním úřadem inspekce práce, neboť ne každý inspekční akt ve škole se vztahuje pod působnost ČŠI.¹⁵¹

Na mezinárodní úrovni je to kromě zmíněných mezinárodních organizací, spolupráce například se Štátnou školskou inšpekciou Slovenské republiky a také s velvyslanectvím Francouzské republiky v ČR. ČŠI spolupracuje také s polskou Pedagogickou radou sídlící v Katovicích.¹⁵²

8.3 Informační systémy

ČŠI postupem času vyvíjí určité elektronické systémy, které by měly zjednodušit informovanost o školních vzdělávacích programech a měly by pracovat s ověřováním výsledků žáků a vyhodnocováním inspekčních dat. Tyto systémy by měly být využívány zejména jednotlivými školami a školskými zařízeními, které je využijí pro naplnění povinností vůči ČŠI nebo pouze k usnadnění komunikace obou stran. Přístup do těchto informačních systémů mají pouze oprávněné osoby, zpravidla ředitelé škol.¹⁵³

Jedním takovým systémem je InspIS DATA – systém pro elektronický sběr dat. Tento systém je nejdůležitějším a hlavním informačním systémem pro ČŠI, protože vyhodnocuje všechny informace o vzdělávání a rovněž o výkonu inspekční činnosti, jak té hodnotící, tak kontrolní. V neposlední řadě je nejdůležitějším informačním systémem pro činnost organizační.¹⁵⁴

Dalším informačním systémem je InspIS SET – systém pro elektronické testování. Tento informační systém je využíván pro ověřování výsledků žáků v počátečním vzdělávání. Důležité je, že součástí systému jsou veřejně publikované testované úlohy a jednotlivé školy si tak mohou vybrat jednotlivé úlohy pro testování žáků z vlastní iniciativy, jejichž výsledky jsou pak

¹⁵¹ Seznam dohod o spolupráci. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020, 17. 4. 2018 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Otevreny-urad-QL/Otevreny-urad/Dohody-o-spolupraci/Seznam-dohod-o-spolupraci>

¹⁵² Tamtéž.

¹⁵³ Registrační formulář pro ředitele škol. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020, 17. 6. 2014 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Informacni-systemy-QL/Registracni-formular>

¹⁵⁴ Informační systémy. *Česká školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020, 4. 4. 2016 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Informacni-systemy-QL/Informacni-systemy>

k dispozici pouze pro danou školu. Tento systém je možný využít i na mobilních telefonech nebo tabletech v tzv. InspIS SET mobile, který tento informační systém doplňuje.¹⁵⁵

Mezi další informační systémy patří InspIS ŠVP – systém pro práci se školními vzdělávacími programy, InspIS PORTÁL, který je multifunkčním webovým portálem ČŠI a je dostupný pro veřejnost, InspIS E-LEARNING, který je vzdělávacím portálem pro všechny pedagogické pracovníky škol a také pro pracovníky ČŠI a jako poslední InspIS HELPDESK, který celkově napomáhá vyznat se ve všech zmíněných informačních systémech ČŠI.¹⁵⁶

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ Tamtéž.

Závěr

Historicky prošla inspekce a dozor nad školami častými změnami. Převratným obdobím bylo období vlády Marie Terezie, která zavedla povinnou školní docházku, a následně rok 1868, ve kterém byl vydán zákon, který formuloval státní dohled nad školstvím. Tento zákon byl poté i součástí právního řádu Československé republiky. Následovala období, kdy byl státní dohled nad školami ovlivněn fašistickou a následně komunistickou ideologií. Kompetenčním zákonem z roku 1969 byla definována ministerstva a s ním i další orgány státní správy.

V návaznosti na tento zákon vznikl v roce 2004 školský zákon, který podrobněji upravuje postavení a působnost ČŠI. O rok později byla vydána vyhláška, která podrobněji definuje organizaci a činnosti ČŠI. To jsou dva základní právní předpisy, podle kterých se ČŠI řídí.

ČŠI je správním úřadem, jejíž působnost se vztahuje na celé území České republiky a je podřízena Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Je organizačně členěna na ústředí ČŠI, které sídlí v Praze a jednotlivé krajské inspektoráty sídlící v příslušných krajích. V čele ústředí ČŠI je ústřední školní inspektor a v čele jednotlivých krajských inspektorátů, jsou ředitelé inspektorátů.

Hlavním úkolem ČŠI je výkon inspekční činnosti v jednotlivých školách a školských zařízeních, které jsou zapsány v rejstříku škol, respektive v rejstříku školských právnických osob. Inspekční činnost vykonává zejména hodnotící a kontrolní. Při hodnotící inspekční činnosti analyzuje informace o vzdělávání žáků a sleduje efektivnost vzdělávací soustavy. Naopak při kontrolní inspekční činnosti je nejenom oprávněna, ale také povinna kontrolovat dodržování platných právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a vykonávat veřejnoprávní kontrolu využívání finančních prostředků.

Kromě hodnotící a kontrolní inspekční činnosti, které jsou součástí plánů vydaných předem na příslušný školní rok, může ČŠI vykonávat inspekční činnost také na základě podnětů, stížností a petic. Samotného výkonu inspekční činnosti se účastní několik k tomu pověřených osob, které splňují zákonem dané podmínky pro výkon této činnosti. Jsou to školní inspektoři, kontrolní pracovníci a další přizvané osoby.

Ústředním orgánem státní správy pro školy a školská zařízení je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které řídí a kontroluje ČŠI a další orgány státní správy, které zasahují v oblasti školství. Pokud dá ministerstvo podnět k inspekční činnosti, je ČŠI povinna tuto činnost provést.

Jak je v práci uvedeno, existují školy, které jsou zřizovány a rušeny jinými ministerstvy pro vlastní potřeby. Tato ministerstva v těchto školách mají stejné pravomoci jako Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, krajský úřad nebo ČŠI ve všech ostatních školách.

Reflexí každé inspekční činnosti je inspekční zpráva. V té je možné dohledat, zdali škola splňuje kritéria pro úspěšné vzdělávání, jaký je stav budovy, zdali je vedena povinná dokumentace školy nebo hodnocení pedagogického sboru. ČŠI prostřednictvím této zprávy také prezentuje závažné problémy, se kterými se na škole setkala, ale také pozitivně hodnotí některé náležitosti. Ve zmíněné inspekční zprávě z proběhlé inspekční činnosti na Gymnáziu ve Vrchlabí bylo například velkým problémem, že nebyla dostatečně vedena povinná dokumentace školy. Všechny inspekční zprávy jsou elektronicky k dispozici v registru inspekčních zpráv na webových stránkách ČŠI.

Jako souhrn školního ročníku a všech proběhlých inspekcí publikuje ČŠI výroční zprávu. Ve výroční zprávě se zejména objevuje celkové hodnocení stavu českých škol v daném roce. Výroční zpráva je přehledně členěna na úrovně vzdělávání a je možné se dle ní dozvědět, kolik jednotlivé školy navštěvovalo žáků nebo jak jednotlivé školy splnily určitá kritéria a podmínky pro úspěšné vzdělávání. Pro samotné školy může výroční zpráva ukázat možnosti zlepšení. Zmíněná výroční zpráva za školní rok 2018/2019 například ukazuje, že mnoho ředitelů mateřských škol není odborně kvalifikováno, u ostatního vzdělávání s tím však problém není. Pozitivní naopak bylo, že u všech stupňů vzdělávání splňuje velké procento škol výborné materiální i bezpečnostní podmínky.

Velmi důležitým úkolem ČŠI, reprezentujícím Českou republiku, je mezinárodní spolupráce. ČŠI spolupracuje s několika státy v Evropské unii, v tzv. systému Evropských škol, ve kterých mohou plnit žáci České republiky povinnou školní docházku, která je jim následně uznána v České republice. ČŠI spolupracuje také s organizací, která sdružuje národní a regionální inspektoráty se společným cílem zlepšení odborných kompetencí inspektorátů a samotných inspektorů. Mezi další mezinárodní spolupráci patří organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, ve které se ČŠI angažuje v mezinárodním šetření vzdělávání prostřednictvím metodických šetření TALIS a PISA. Metodické mezinárodní šetření vykonává také v rámci mezinárodní asociace pro hodnocení a výsledky vzdělávání. Pod touto asociací se vykonávají mezinárodní metodická šetření ICILS, TIMSS A PIRLS.

Šetření PIRLS má za úkol testování čtenářské gramotnosti žáků 4. tříd základních škol. Díky tomuto šetření je možné porovnat jednotlivé státy v úrovni čtenářské gramotnosti. V roce

2011 byla Česká republika v šetření PIRLS velmi úspěšná a nechala za sebou i velmi vyspělé evropské státy. Svědčí to o dobré kvalitě vzdělávání a velmi dobré čtenářské gramotnosti žáků 4. tříd základních škol.

ČŠI se zároveň snaží co nejvíce podporovat školy vytvářením různých metod a doporučení s cílem dosažení co nejlepších výsledků. Všechny tyto metody, doporučení nebo záznamy z provedených hospitací jsou všem školám k dispozici na webových stránkách ČŠI. Zároveň vytváří semináře pro pedagogické pracovníky, aby došlo ke zlepšení a zkvalitnění jejich odbornosti. Vyvíjí také informační systémy, které zjednodušují informovanost o školních vzdělávacích programech.

Působnost ČŠI by se neobešla bez uzavřených dohod s dalšími orgány v České republice, které zasahují do oblasti školství nebo do oblasti jakékoli inspekce.

ČŠI je velmi důležitým a nezbytným orgánem v České republice. Její činnost komplexně zlepšuje kvalitu vzdělávání. Díky zprávám a publikacím, které vydává, je možné se lépe zorientovat v oblasti školství. Je patrné, že její působnost v oblasti školství je na velmi vysoké úrovni a funguje bez větších problémů.

Seznam pramenů a literatury

Použitá literatura

BARTOŠOVÁ, Jana, Jan ŠIMEK a Magdaléna ŠUSTOVÁ. *Od školdozorce k inspektorovi: Historie školní inspekce*. 1. Praha: Česká školní inspekce ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského, 2019, s. 9. ISBN 978-80-86935-46-1.

ŠIMÁNĚ, Michal. *České menšinové školství v Československé republice: ke každodennosti obecných škol v politickém okrese Ústí nad Labem*. Brno: Masarykova univerzita, 2019, s. 10. ISBN 978-80-210-9410-9.

Legislativní dokumenty

Vyhláška č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti.

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním.

Zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství.

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením.

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě.

Elektronické zdroje

CERMAT: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání. [online]. Praha: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, ©2019 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://cermat.cz/>

Česká školní inspekce. *Inspekční řád České školní inspekce (15/2004)* [online] [cit. 2020-11-11] čl.14. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/getattachment/173bea15-b108-4ed7-b601-2b53654cffdc>

Česká školní inspekce. Královehradecký inspektorát. *Inspekční zpráva Čj. ČSIH-630/14-11.* [online] [cit. 2020-11-11] Dostupné z: [file:///C:/Users/NB/Downloads/c2d77077a31b422b9fb1c9c1a180dc15_IZ%20Gymn%C3%A1lziium%20-fin%C3%A1le-Vrchlab%C3%AD%20\(2\)%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/NB/Downloads/c2d77077a31b422b9fb1c9c1a180dc15_IZ%20Gymn%C3%A1lziium%20-fin%C3%A1le-Vrchlab%C3%AD%20(2)%20(2).pdf)

ČŠI: Česká školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/>

Historia Scholastica [online]. 2/2016. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2016 [cit. 2021-04-14]. ISSN 2336-680X. Dostupné z: <http://www.historiascholastica.com/sites/www.historiascholastica.com/files/HS/2-2016/hs-2-2016-magdalena-sustova.pdf>

KRAMPLOVÁ, Iveta, Vladislav TOMÁŠEK a Martina VERNEROVÁ. *Národní zpráva PIRLS 2011* [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2012 [cit. 2020-12-03]. ISBN 978-80-905370-3-3. Dostupné z:

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%a1rodn%ad%20%a1et%5%99en%ad/NZ_PIRLS_2011.pdf

Kvalita a efektivita vzdělání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2018/2019: Výroční zpráva České školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2019 [cit. 2020-12-03]. ISBN 978-80-88087-23-6. Dostupné z:

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%bdro%4%8dn%ad%20zpr%a1vy/VZ-C SI-2018-2019.pdf

MŠMT: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ©2013-2020 [cit. 2020-11-20]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/Schola>

SE: Schola Europaea. Office of the Secretary-General of the European Schools [online]. Schola Europaea, © [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.eursec.eu/en>

SICI: The Standing International Conference of Inspectorate [online]. SICI, ©2020 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.sici-inspectorates.eu/>

Strategic plan 2016-2020 [online]. Brusel: SICI. The Standing International Conference of Inspectorates, 2016 [cit. 2020-12-04]. Dostupné z: <https://www.sici-inspectorates.eu/getattachment/af9d9315-805e-40c2-91c9-1bde0d9df701/SICI-Strategic-Plan-2016-2020.pdf;.jpg;.aspx>

Vojenská střední škola a vyšší odborná škola MO v Moravské Třebové. *Výroční zpráva VSŠ MO za školní rok 2011/2012 Čj. 319/2012-4190.* [online] [cit. 2021-03-27] Dostupné z: <https://www.vsmc.cz/files/2011-12/vyrocní-zprava-2012-vss.pdf>

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze. *Výroční zpráva. Školní rok 2019/2020.* [online] [cit. 2021-03-27] Dostupné z: Dostupné z: <https://www.skolamv.cz/vyrocní-zpravy-ke-stazeni/send/64-vyzpr/304-vyzpr2020.html>